

REPUBLIC
OF
SOUTH AFRICA

REPUBLIEK
VAN
SUID-AFRIKA

Government Gazette Staatskoerant

Regulation Gazette

No. 5450

Regulasiekoerant

Vol. 355

PRETORIA, 6 JANUARY
JANUARIE 1995

No. 16204

GOVERNMENT NOTICE

GOEWERMENTSKENNISGEWING

DEPARTMENT OF JUSTICE

DEPARTEMENT VAN JUSTISIE

No. R. 5

6 January 1995

No. R. 5

6 Januarie 1995

RULES OF THE CONSTITUTIONAL COURT

REËLS VAN DIE KONSTITUSIONELE HOF

The President of the Constitutional Court in consultation with the Chief Justice has, under section 100 read with section 102(11) of the Constitution of the Republic of South Africa, 1993 (Act No. 200 of 1993), prescribed the rules contained in the Annexure hereto regulating matters relating to the proceedings of and before the Constitutional Court with effect from **6 January 1995**.

Die President van die Konstitusionele Hof, in oorleg met die Hoofregter, het kragtens artikel 100 gelees met artikel 102(11) van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1993 (Wet No. 200 van 1993), die reëls vervat in die Bylae hiervan met betrekking tot die reëling van die verrigtinge van en voor die Konstitusionele Hof, met ingang van **6 Januarie 1995** voorgeskryf.

ANNEXURE**DIVISION OF RULES**

These rules are divided as follows:

Definitions (rule 1)

PART I:	Sessions of the Court (rule 2)
PART II:	Registrar (rules 3 and 4)
PART III:	Service of process (rules 5 and 6)
PART IV:	Representation (rules 7 and 8)
PART V:	<i>Amicus curiae</i> submissions (rule 9)
PART VI:	Applications (rules 10 and 11)
PART VII:	Direct access to the Court (rules 12 to 17)
PART VIII:	Appeals and transferred matters from other courts (rules 18 to 24)
PART IX:	Fees and costs (rules 25 and 26)
PART X:	Miscellaneous provisions (rules 27 to 39)
SCHEDULE 1:	Forms
SCHEDULE 2:	Fees

TABLE OF CONTENTS**NUMERICAL ORDER**

Rule No.	Description
1.	Definitions
2.	Court terms
3.	Registrar's office hours
4.	General duties of the registrar
5.	Sheriff
6.	Service of process
7.	Representation of parties
8.	Power of attorney or authorisation to act
9.	Submission by an <i>amicus curiae</i>
10.	Application procedure
11.	Oral argument
12.	Opinion on proposed constitutional text
13.	Dispute over constitutionality of any Bill
14.	Constitutional disputes between parties in Parliament or between organs of state
15.	Certification of constitutional text
16.	Certification of a provincial constitution
17.	Direct access in the interest of justice
18.	Procedure for an application for leave to appeal
19.	Appeal under section 102(12), (16) and (17) of the Constitution

BYLAE**INDELING VAN REËLS**

Hierdie reëls is soos volg ingedeel:

Woordoms krywing (reël 1)

- DEEL I:** Sittings van die Hof (reël 2)
- DEEL II:** Griffier (reëls 3 en 4)
- DEEL III:** Betekening van prosesstukke (reëls 5 en 6)
- DEEL IV:** Verteenwoordiging (reëls 7 en 8)
- DEEL V:** *Amicus curiae*-voorleggings (reël 9)
- DEEL VI:** Aansoeke (reëls 10 en 11)
- DEEL VII:** Direkte toegang tot die Hof (reëls 12 to 17)
- DEEL VIII:** Appelle en oorgeplaaste aangeleenthede vanaf ander howe (reëls 18 tot 24)
- DEEL IX:** Tariewe en koste (reëls 25 en 26)
- DEEL X:** Diverse bepalings (reëls 27 to 39)
- BYLAE 1:** Vorms
- BYLAE 2:** Tariewe

INHOUDSOPGAWE**NUMERIESE VOLGORDE**

<i>Reël No.</i>	<i>Beskrywing</i>
1.	Woordoms krywing
2.	Hoftermyne
3.	Kantoorure van die griffier
4.	Algemene pligte van die griffier
5.	Balju
6.	Betekening van prosesstukke
7.	Verteenwoordiging van partye
8.	Volmag of magtiging om op te tree
9.	Voorlegging deur 'n <i>amicus curiae</i>
10.	Aansoekprosedure
11.	Mondelinge betoog
12.	Opinie oor voorgestelde grondwetlike teks
13.	Geskil oor die grondwetlike bestaanbaarheid van 'n Wetsontwerp
14.	Grondwetlike geskille tussen partye in die Parlement of tussen staatsorgane
15.	Sertifisering van grondwetlike teks
16.	Sertifisering van 'n provinsiale grondwet
17.	Direkte toegang in belang van geregtigheid
18.	Prosedure by 'n aansoek om verlof om te appelleer
19.	Appel kragtens artikel 102(12), (16) en (17) van die Grondwet

20. Appeal on a constitutional issue from a conviction at a criminal trial held in a provincial or local division of the Supreme Court
21. Appeal on a constitutional issue from a decision given on appeal by a provincial or local division of the Supreme Court
22. Referral of issues by a provincial or local division of the Supreme Court
23. Referral of issues by the Appellate Division
24. Referral of issues in terms of section 102 (8) of the Constitution
25. Taxation of costs and attorneys' fees
26. Fees of the Court
27. Library
28. Translations
29. Models, diagrams and exhibits
30. Withdrawal of cases
31. Format of documents
32. Application of certain rules of the Uniform Rules
33. Application of certain sections of the Supreme Court Act, 1959 (Act No. 59 of 1959)
34. Documents lodged to canvass factual material
35. General
36. Execution
37. Transitional provisions
38. Repeal of rules
39. Short title

ALPHABETICAL ORDER

<i>Subject</i>	<i>Rule No.</i>
Appeal on a constitutional issue from a conviction at a criminal trial held in a provincial or local division of the Supreme Court.....	20
Appeal on a constitutional issue from a decision given on appeal by a provincial or local division of the Supreme Court.....	21
Appeal under section 102(12), (16) and (17) of the Constitution	19
Application of certain rules of the Uniform Rules.....	32
Application of certain sections of the Supreme Court Act, 1959 (Act No. 59 of 1959)	33
Application procedure.....	10
Certification of a provincial constitution.....	16
Certification of constitutional text	15
Constitutional disputes between parties in Parliament or between organs of state	14
Court terms.....	2
Definitions	1
Direct access in the interest of justice	17

20. Appèl voortspruitend uit 'n grondwetlike geskilpunt in 'n skuldigbevinding in 'n strafverhoor gehou in 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof
21. Appèl voortspruitend uit 'n grondwetlike geskilpunt in 'n beslissing op appèl deur 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof gegee
22. Verwysing van geskilpunte deur 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof
23. Verwysing van geskilpunte deur die Appèlafdeling
24. Verwysing van geskilpunte ingevolge artikel 102(8) van die Grondwet
25. Taksasie van koste en prokureursgelde
26. Hofgelde
27. Biblioteek
28. Vertalings
29. Modelle, diagramme en bewysstukke
30. Terugtrekking van sake
31. Formaat van dokumente
32. Toepassing van sekere reëls van die Eenvormige Reëls
33. Toepassing van sekere artikels van die Wet op die Hooggeregshof, 1959 (Wet No. 59 van 1959)
34. Dokumente ingedien om feitelike gegewens te bespreek
35. Algemeen
36. Tenuitvoerlegging
37. Oorgangsbepalings
38. Herroeping van reëls
39. Kort titel

ALFABETIESE VOLGORDE

Onderwerp	Reël No.
Aansoekprosedure	10
Algemeen	35
Algemene pligte van die griffier	4
Appèl kragtens artikel 102(12), (16) en (17) van die Grondwet	19
Appèl voortspruitend uit 'n grondwetlike geskilpunt in 'n beslissing op appèl deur 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof gegee	21
Appèl voortspruitend uit 'n grondwetlike geskilpunt in skuldigbevinding in 'n strafverhoor gehou in 'n plaaslike afdeling van die Hooggeregshof	20
Balju	5
Betekening van prosesstukke	6
Biblioteek	27
Direkte toegang in belang van geregtigheid	17
Dokumente ingedien om feitelike gegewens te bespreek	34
Formaat van dokumente	31
Geskil oor die grondwetlike bestaanbaarheid van 'n Wetsontwerp	13

<i>Subject</i>	<i>Rule No.</i>
Dispute over constitutionality of any Bill	13
Documents lodged to canvass factual material	34
Execution	36
Fees of the Court	26
Format of documents	31
General	35
General duties of the registrar	4
Library	27
Models, diagrams and exhibits	29
Opinion on proposed constitutional text	12
Oral argument	11
Power of attorney or authorisation to act	8
Procedure for an application for leave to appeal	18
Referral of issues by a provincial or local division of the Supreme Court	22
Referral of issues by the Appellate Division	23
Referral of issues in terms of section 102 (8) of the Constitution	24
Registrar's office hours	3
Repeal of rules	38
Representation of parties	7
Service of process	6
Sheriff	5
Short title	39
Submission by an <i>amicus curiae</i>	9
Taxation of costs and attorneys' fees	25
Transitional provisions	37
Translations	28
Withdrawal of cases	30

Definitions

1. (1) In these rules any word or expression to which a meaning has been assigned in the Constitution shall bear that meaning and, unless the context otherwise indicates—

“**affidavit**” includes an affirmation or a declaration contemplated in section 7 of the Justices of the Peace and Commissioners of Oaths Act, 1963 (Act No. 16 of 1963);

“**Appellate Division Rules**” means the rules regulating the conduct of the proceedings of the Appellate Division of the Supreme Court of South Africa published under Government Notice No. R. 1207 of 15 December 1961, as amended;

“**apply**” means apply on notice of motion, and “**application**” has a corresponding meaning;

“**Court**” means the Constitutional Court established by section 98(1) of the Constitution;

Onderwerp	Reël No.
Grondwetlike geskille tussen partye in die Parlement of tussen staatsorgane	14
Herroeping van reëls	38
Hofgelde	26
Hoftermyne	2
Kantoorure van die griffier	3
Kort titel	39
Modelle, diagramme en bewysstukke	29
Mondelinge betoog	11
Oorgangsbepalings	37
Opinie oor voorgestelde grondwetlike teks	12
Prosedure by 'n aansoek om verlof om te appelleer	18
Sertifisering van grondwetlike teks	15
Sertifisering van 'n provinsiale grondwet	16
Taksasie van koste en prokureursgelde	25
Tenuitvoerlegging	36
Toepassing van sekere artikels van die Wet op die Hooggeregshof, 1959 (Wet No. 59 van 1959)	33
Toepassing van sekere reëls van die Eenvormige Reëls	32
Terugtrekking van sake	30
Vertalings	28
Verteenwoordiging van partye	7
Verwysing van geskilpunte deur die Appèlafdeling	23
Verwysing van geskilpunte deur 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof	22
Verwysing van geskilpunte ingevolge artikel 102 (8) van die Grondwet	24
Volmag of magtiging om op te tree	8
Voorlegging deur 'n <i>amicus curiae</i>	9
Woordoms krywing	1

Woordoms krywing

1. (1) In hierdie reëls het 'n woord of uitdrukking waaraan in die Grondwet 'n betekenis geheg is, daardie betekenis, en tensy uit die samehang anders blyk, beteken—

“**aansoek doen**” aansoek doen by wyse van kennisgewing van mosie en het “aansoek” 'n ooreenstemmende betekenis;

“**balju**” 'n persoon aangestel kragtens artikel 2 van die Wet op Balju's, 1986 (Wet No. 90 van 1986), en ook 'n persoon aangestel kragtens artikel 5 en artikel 6 van daardie Wet as onderskeidelik 'n waarnemende balju en 'n adjunkbalju en 'n balju, waarnemende balju of adjunkbalju aangestel kragtens 'n wet wat nog nie deur 'n bevoegde gesag herroep is nie en onmiddellik voor die inwerkingtreding van die Grondwet van krag was in enige gebied wat deel van die nasionale grondgebied uitmaak;

"court day" means any day other than a Saturday, Sunday or public holiday, and only court days shall be included in the computation of any time expressed in days prescribed by these rules or fixed by any order of the court;

"directions" means directions given with regard to the procedures to be followed in the conduct and disposition of cases;

"judge" means a judge or acting judge of the Court appointed under section 99 of the Constitution, sitting otherwise than in open court;

"law clinic" means a centre for the practical legal education of students in the faculty of law at a university in the Republic, and includes a law centre controlled by a non-profit organisation which provides the public with legal services free of charge and certified as contemplated in section 3(1)(f) of the Attorneys Act, 1979 (Act No. 53 of 1979);

"legal representative" means an advocate admitted in terms of section 3 of the Admission of Advocates Act, 1964 (Act No. 74 of 1964), or an attorney admitted in terms of section 15 of the Attorneys Act, 1979 (Act No. 53 of 1979);

"party" or any other reference to a litigant in terms includes a legal representative appearing on behalf of a party, as the context may require;

"President" means the President of the Court appointed under section 97(2)(a) of the Constitution;

"registrar" means the registrar of the Court, and includes any acting or assistant-registrar of the Court;

"sheriff" means a person appointed in terms of section 2 of the Sheriffs Act, 1986 (Act No. 90 of 1986), and includes a person appointed in terms of section 5 or section 6 of that Act as an acting sheriff or a deputy sheriff, respectively, and a sheriff, an acting or a deputy sheriff appointed in terms of any law not yet repealed by a competent authority and, immediately before the commencement of the Constitution, in force in any area which forms part of the national territory;

"the Constitution" means the Constitution of the Republic of South Africa, 1993 (Act No. 200 of 1993); and

"Uniform Rules" means the rules regulating the conduct of the proceedings of the several provincial and local divisions of the Supreme Court of South Africa published under Government Notice No. R. 48 of 12 January 1965, as amended.

(2) Any powers or authority vesting in the President in terms of these rules may be exercised by a judge or judges designated by the President for that purpose.

(3) Any reference in these rules to a party having to sign documents shall be construed as including a reference to a legal representative representing such party, and a reference to lodging documents with the registrar as including prior service of such documents on other parties and the lodging of 25 copies of all relevant documents with the registrar.

(4) The President may condone non-compliance with, or extend any time limit prescribed in, these rules.

“beëdigde verklaring” ook ’n bevestiging of ’n verklaring soos in artikel 7 van die Wet op Vrederegters en Kommissarisse van Ede, 1963 (Wet No. 16 van 1963), bedoel;

“die Grondwet” die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1993 (Wet No. 200 van 1993);

“Eenvormige Reëls” die reëls waarby die verrigtinge van die verskillende provinsiale en plaaslike afdelings van die Hooggeregshof van Suid-Afrika gereël word, gepubliseer by Goewermentskennisgewing No. R. 48 van 12 Januarie 1965, soos gewysig;

“griffier” ’n griffier van die Hof en ook ’n waarnemende of assistentgriffier van die Hof;

“Hof” die Konstitusionele Hof ingestel by artikel 98(1) van die Grondwet;

“hofdag” enige dag wat nie ’n Saterdag, Sondag of openbare vakansiedag is nie, en by die berekening van ’n tydperk van dae by hierdie reëls voorgeskryf of in ’n Hofbevel bepaal, word slegs hofdae ingesluit;

“party” of ’n uitdruklike verwysing na ’n gedingvoerder, ook ’n regsverteenvoerder wat namens ’n party verskyn, soos die samehang mag vereis;

“President” die President van die Hof aangestel kragtens artikel 97(2)(a) van die Grondwet;

“Reëls van die Appèlafdeling” die reëls waarby die verrigtinge van die Appèlafdeling van die Hooggeregshof van Suid-Afrika, gepubliseer by Goewermentskennisgewing No. R. 1207 van 15 Desember 1961, soos gewysig, gereël word;

“regskliniek” ’n sentrum vir die praktiese regsopleiding van studente aan die regsfakulteit van ’n universiteit in die Republiek en ook ’n regsentrum wat beheer word deur ’n organisasie sonder winsoogmerk wat regsdienste kosteloos aan die publiek verskaf en gesertifiseer is soos in artikel 3(1)(f) van die Wet op Prokureurs, 1979 (Wet No. 53 van 1979), bedoel;

“regsverteenvoerder” ’n advokaat toegelaat kragtens artikel 3 van die Wet op die Toelating van Advokate, 1964 (Wet No. 74 van 1964), of ’n prokureur toegelaat kragtens artikel 15 van die Wet op Prokureurs, 1979 (Wet No. 53 van 1979);

“regter” ’n regter en ’n waarnemende regter van die Hof aangestel kragtens artikel 99 van die Grondwet, wat elders as in die ope hof sit; en

“voorskrifte” voorskrifte gegee in verband met die prosedures wat gevolg moet word in die hantering en afhandeling van sake.

(2) Enige bevoegdheid of mag wat ingevolge hierdie reëls aan die President verleen word, kan deur ’n regter of regters deur die President vir daardie doel aangewys, uitgeoefen word.

(3) Enige verwysing in hierdie reëls na ’n party wat dokumente moet onderteken, word so uitgelê dat dit ’n verwysing na ’n regsverteenvoerder wat sodanige party verteenwoordig, insluit en ’n verwysing na die indiening van dokumente by die griffier, word so uitgelê dat dit voorafgaande betekening van sodanige dokumente aan ander partye en die indiening van 25 afskrifte van alle relevante dokumente by die griffier, insluit.

(4) Die President kan die nie-nakoming van hierdie reëls kondoneer of enige tydperk in hierdie reëls voorgeskryf, verleng.

PART I

SESSIONS OF THE COURT

Court terms

2. (1) There shall be four terms in each year as follows:

15 February to 31 March, inclusive; 1 May to 31 May, inclusive; 15 August to 30 September, inclusive; 1 November to 30 November, inclusive.

(2) A case may be heard out of term if the President so directs.

(3) If the day fixed for the commencement of a term is not a court day, the term shall commence on the next succeeding court day and, if the day fixed for the end of a term is not a court day, the term shall end on the court day preceding.

PART II

REGISTRAR

Registrar's office hours

3. (1) The office of the registrar shall be open from 08:30 to 13:00 and from 14:00 to 15:30 on court days.

(2) The registrar may in exceptional circumstances accept documents at any time, and shall do so when directed by a judge.

General duties of the registrar

4. (1) A notice of appeal, an order of court referring any matter to the Court by another court, or another document by which proceedings are initiated in the Court in terms of these rules shall be numbered by the registrar with a consecutive number for the year during which it is filed.

(2) Every document afterwards lodged in such a case or in any subsequent case in continuation thereof shall be marked with that number by the party lodging it and shall not be received by the registrar until so marked.

(3) All documents delivered to the registrar to be filed in a case shall be filed by the registrar in a case file under the number of such case.

(4) A document referred to in subrule (1) is subject to the payment of R75,00 court fees in the form of a revenue stamp: Provided that if an indigent party is assisted or represented by an office or officer of the Human Rights Commission, the Legal Aid Board, a law clinic or *pro Deo* counsel, or satisfies the registrar in terms of subrule (5) that he or she is indigent, the payment of court fees shall be waived by the registrar.

(5) A party who desires to initiate or oppose proceedings in the Court and who is of the opinion that he or she is indigent, or anybody on behalf of such party, shall satisfy the registrar that, except for household goods, wearing apparel and tools of trade, such party is not possessed of property to the amount of R20 000 and will not be able within a reasonable time to provide such sum from his or her earnings.

DEEL I

SITTINGS VAN DIE HOF

Hoftermyne

2. (1) Daar is vier sittingstermyne in elke jaar soos volg:

Van 15 Februarie tot en met 31 Maart; van 1 Mei tot en met 31 Mei; van 15 Augustus tot en met 30 September; van 1 November tot en met 30 November.

(2) 'n Saak kan buite die termyn aangehoor word indien die President aldus voorskryf.

(3) As die dag voorgeskryf vir die aanvang van 'n termyn nie 'n hofdag is nie, begin die termyn op die eersvolgende hofdag en, as die dag voorgeskryf vir die beëindiging van 'n termyn nie 'n hofdag is nie, eindig die termyn op die voorafgaande hofdag.

DEEL II

GRIFFIER

Kantoorure van die griffier

3. (1) Die griffier se kantore is van 08:30 tot 13:00 en van 14:00 tot 15:30 op hofdae oop.

(2) Die Griffier kan in buitengewone omstandighede, en moet indien daartoe deur 'n regter gelas, te eniger tyd dokumente ontvang.

Algemene pligte van die griffier

4. (1) 'n Kennisgewing van appèl, 'n hofbevel waardeur enige aangeleentheid na die Hof deur 'n ander hof verwys word, of 'n ander dokument waardeur verrigtinge in die Hof ingevolge hierdie reëls ingestel word, word deur die griffier met 'n volgnommer vir die jaar waarin dit ingedien word, genommer.

(2) Elke daaropvolgende dokument wat in so 'n saak of in enige daaruitvoortspruitende saak in voortsetting daarvan ingedien word, word deur die party wat dit indien, met daardie nommer gemerk en word nie deur die griffier in ontvangs geneem alvorens dit aldus gemerk is nie.

(3) Alle dokumente wat in 'n saak vir liassering by die griffier ingedien word, word in 'n saakomslag onder die nommer van sodanige saak geliasseer.

(4) Die indiening van 'n dokument in subreël (1) bedoel is onderhewig aan die betaling van R75,00 hofgelde in die vorm van 'n inkomsteseël: Met dien verstande dat indien 'n behoeftige party deur 'n kantoor of beampte van die Menseregtekommissie, die Regshulpraad, 'n regslynk of 'n *pro Deo*-advokaat bygestaan of verteenwoordig word, of die griffier ingevolge subreël (5) oortuig dat hy of sy behoeftig is, die griffier van die betaling van hofgelde moet afsien.

(5) 'n Party wat verrigtinge in die Hof wil instel of verdedig, en van mening is dat hy of sy behoeftig is, of enigiemand namens so 'n party, moet die griffier oortuig dat, met uitsondering van huisraad, klere en ambagsgereedskap, sodanige party minder as R20 000 aan waarde besit en nie binne 'n redelike tyd so 'n bedrag uit sy verdienste sal kan bybring nie.

(6) Copies of a record may be made by any person in the presence of the registrar: Provided that the registrar shall at the request of a party make a copy of a recorded order, settlement, judgment or order relating to costs on payment of court fees with revenue stamps of R1,00 for every 100 typed words or part thereof, or on payment with revenue stamps of R0,50 for every photocopy of an A4-size page or part thereof and shall certify that copy or photocopy to be a true copy of the original: Provided further that if an indigent party is assisted or represented by an office or officer of the Human Rights Commission, the Legal Aid Board, a law clinic or *pro Deo* counsel, or satisfies the registrar that he or she is indigent in terms of subrule (5), the payment of court fees may be waived by the registrar.

(7) The registrar shall sign (manually or by machining a facsimile of his or her signature), date and issue all process as sued out by a party.

(8) In any matter where there is a dispute over the constitutionality of any executive or administrative act or conduct or threatened executive or administrative act or conduct, or in any inquiry into the constitutionality of any law, including any Act of Parliament, and the executive authority responsible for the executive or administrative act or conduct or the threatening thereof or for the administration of any such law is not a party to the case, the party challenging the constitutionality of such act or conduct or law shall, within five days of lodging with the registrar a document in which such contention is raised for the first time in the proceedings before the Court, inform the executive authority concerned in writing of the matter and of the contentions that have been raised.

(9) If the Court declares any law or provision thereof inconsistent with the Constitution under section 98(5) of the Constitution or require that Parliament or any competent authority correct a defect in any law or provision within a specified period, the registrar shall, if such authority is not a party, within five days of such declaration or requirement notify the relevant authority in writing of the Court's order and of any order relating to costs.

(10) If the Court declares an executive or administrative act or conduct or threatened executive or administrative act or conduct of any organ of state to be unconstitutional under section 98(7) of the Constitution, and orders the organ of state concerned to refrain from or to correct such act or conduct, the registrar shall, if such organ of state is not a party to the proceedings, within five days of such declaration notify the organ of state concerned in writing of the Court's order and of any order relating to costs.

(11) Declarations in terms of subrules (9) and (10) shall be published by the appropriate organ of state in the *Gazette* or the Provincial Gazette concerned, if the Court so orders.

(12) (a) The registrar shall maintain the Court's records and shall not permit any of them to be removed from the court building, except as authorised by him or her.

(b) Any document lodged with the registrar and made part of the Court's records shall not thereafter be withdrawn permanently from the official court files.

(6) Afskrifte van 'n oorkonde kan deur enige persoon in teenwoordigheid van die griffier gemaak word: Met dien verstande dat die griffier op versoek van 'n party 'n afskrif van 'n genotuleerde bevel, skikking, uitspraak of kostebevel moet maak teen betaling van hofgelde met inkomsteseëls van R1,00 vir elke 100 getikte woorde of gedeelte daarvan, of teen betaling van R0,50 met inkomsteseëls vir elke fotokopie van 'n A4-grootte bladsy of gedeelte daarvan en daardie afskrif of fotokopie as 'n ware afskrif van die oorspronklike moet sertifiseer: Met dien verstande dat indien 'n behoeftige party deur 'n kantoor of beampte van die Menseregtekommissie, die Regshulpraad, 'n regslynies of 'n *pro Deo*-advokaat bygestaan of verteenwoordig word, of die griffier ingevolge subreël (5) oortuig dat hy of sy behoeftig is, die griffier van die betaling van hofgelde kan afsien.

(7) Die griffier moet alle prosesstukke deur 'n party uitgeneem, onderteken (per hand of deur 'n faksimile van sy handtekening meganies aan te bring), dateer en uitreik.

(8) In enige aangeleentheid waarin daar 'n geskil is oor die grondwetlike bestaanbaarheid van enige uitvoerende of administratiewe handeling of optrede of dreigende uitvoerende of administratiewe handeling of optrede of in enige ondersoek na die grondwetlike bestaanbaarheid van enige wet, met inbegrip van 'n Parlements wet en die uitvoerende gesag wat vir die uitvoerende of administratiewe handeling of optrede of dreigende uitvoerende of administratiewe handeling of optrede of vir die administrasie van so 'n wet verantwoordelik is en wat nie 'n party in die aangeleentheid is nie, moet die party wat die grondwetlike bestaanbaarheid van sodanige handeling of optrede of wet aanveg, binne vyf dae nadat 'n dokument waarin die bewering vir die eerste keer in die verrigtinge voor die hof gemaak is, by die griffier ingedien is, die betrokke uitvoerende gesag skriftelik van die aangeleentheid en van die bewerings in kennis stel.

(9) Indien die Hof enige wet of enige bepaling daarvan ingevolge artikel 98(5) van die Grondwet onbestaanbaar met die Grondwet verklaar of vereis dat die Parlement of 'n ander bevoegde gesag 'n gebrek in die wet of bepaling daarvan binne 'n spesifieke tydperk regstel, moet die griffier, indien sodanige gesag nie 'n party is nie, binne vyf dae vanaf die datum waarop sodanige verklaring gegee of vereiste gestel is, die betrokke gesag skriftelik van die bevel van die Hof en van enige bevel met betrekking tot koste in kennis stel.

(10) Indien die Hof 'n uitvoerende of administratiewe handeling of optrede of dreigende uitvoerende of administratiewe handeling of optrede van 'n staatsorgaan ingevolge artikel 98 (7) van die Grondwet grondwetlik onbestaanbaar verklaar en die betrokke staatsorgaan beveel om hom te weerhou van sodanige handeling of optrede of om sodanige handeling of optrede reg te stel, moet die griffier, indien sodanige staatsorgaan nie 'n party in die verrigtinge is nie, binne vyf dae vanaf die datum waarop sodanige verklaring gegee is, die betrokke staatsorgaan skriftelik van die bevel van die Hof en van enige bevel met betrekking tot koste in kennis stel.

(11) Verklarings ingevolge subreëls (9) en (10) moet deur die toepaslike staatsorgaan in die *Staatskoerant* of in die betrokke Provinsiale Koerant gepubliseer word, indien die Hof aldus beveel.

(12) (a) Die griffier moet die oorkondes van die Hof bewaar en nie toelaat dat enige rekord uit die hofgebou verwyder word nie, behalwe soos deur hom of haar gemagtig.

(b) Enige dokument wat by die griffier ingedien is en deel uitmaak van die oorkondes van die Hof, mag nie daarna permanent van die amptelike hoflêers verwyder word nie.

(c) After the conclusion of the proceedings in the Court, any original records and papers transmitted to the Court by any other court shall be returned to the court from which they were received.

(13) (a) If it appears to the registrar that a party is unrepresented, he or she shall refer such party to the nearest office or officer of the Human Rights Commission, the Legal Aid Board or any law clinic that may be willing to assist such party.

(b) If no assistance is rendered by such Commission, Board or law clinic, the registrar shall assist such unrepresented party in preparing the papers required by these rules or, if directed to do so by the President, request an advocate or attorney to assist such party.

(c) The State or the registrar shall not be liable for any damage or loss resulting from assistance given in good faith by that registrar to such party in proceedings before the Court or in the enforcement of an order in terms of these rules in the form of legal advice or in the compilation or preparation of any process or document.

PART III

SERVICE OF PROCESS

Sheriff

5. (1) Unless the Court directs otherwise, all process of the Court, at the request of any party, shall be served or executed through a sheriff of the Supreme Court: Provided that a sheriff shall be under an obligation to effect service only if a party who desires the service has remunerated him or her beforehand for the said service according to the tariff for sheriffs prescribed in rule 68 of the Uniform Rules.

(2) Service or execution of judicial process shall, after payment of the remuneration, be effected by the sheriff concerned without delay, and the sheriff may, where resistance to the due service or execution of judicial process is experienced or is reasonably expected, call upon any member of the South African Police Service established in terms of section 214 of the Constitution for assistance.

(3) A sheriff who is entrusted with the service or execution of judicial process shall—

(a) in writing notify the registrar and the party concerned who sued out the process that service or execution has been duly effected, stating the date and manner of service or the result of execution, and return that process to the registrar; or

(b) in writing notify the party who sued out the judicial process concerned if he or she has been unable to effect service or execution, and of the reason for such inability, and return that process to the party concerned, and keep a record of any process so returned.

(4) A sheriff shall after service or attempted service of any judicial process specify the total amount of his or her charges on the original of that document and each copy thereof, and the amount of each of his or her charges separately on the return of service.

(c) Enige oorspronklike oorkonde en stukke wat deur 'n ander hof aan die Hof gestuur is, moet na afhandeling van die Hofverrigtinge aan die hof van waar dit ontvang is, terugbesorg word.

(13) (a) Indien dit vir die griffier blyk dat 'n party onvertegenwoordig is, moet hy of sy sodanige party na die naaste kantoor of beampte van die Menseregtekommissie, die Regshulpraad of enige regscliniek wat moontlik gewillig sal wees om so 'n party by te staan, verwys.

(b) Indien geen bystand deur sodanige Kommissie, Raad of regscliniek gelewer word nie, moet die griffier sodanige onvertegenwoordigde party met die voorbereiding van die stukke wat ingevolge hierdie reëls vereis word, bystand of, indien deur die President daartoe gelas, 'n advokaat of prokureur versoek om sodanige party by te staan.

(c) Die Staat of die griffier is nie aanspreeklik vir enige skade of verlies wat voortspuit uit bystand wat te goeder trou deur daardie griffier aan sodanige party in verrigtinge voor die Hof of by die afdwinging van 'n bevel ingevolge hierdie reëls in die vorm van regsadvies of by die opstel of voorbereiding van enige prosesstuk of dokument verleen is nie.

DEEL III

BETEKENING VAN PROSESSTUKKE

Balju

5. (1) Tensy die Hof anders gelas, word alle prosesstukke van die Hof op versoek van enige party deur 'n balju van die Hooggeregshof beteken of ten uitvoer gelê: Met dien verstande dat 'n balju verplig is om betekening te doen slegs indien 'n party wat die diens verlang, hom vooraf vir die diens vergoed het ooreenkomstig die tarief vir balju's voorgeskryf in reël 68 van die Eenvormige Reëls.

(2) Betekening of tenuitvoerlegging van geregtelike prosesstukke moet, na betaling van die vergoeding, sonder versuim deur die betrokke balju beteken of ten uitvoer gelê word en die balju kan, waar weerstand teen die behoorlike betekening of tenuitvoerlegging van geregtelike prosesstukke ondervind of redelikerwys verwag word, enige lid van die Suid-Afrikaanse Polisie diens ingestel kragtens artikel 214 van die Grondwet, versoek om aan hom of haar hulp te verleen.

(3) 'n Balju aan wie geregtelike prosesstukke vir betekening of vir tenuitvoerlegging toevertrou word, moet—

(a) die griffier en die party wat die prosesstuk uitgeneem het, skriftelik in kennis stel dat betekening of tenuitvoerlegging behoorlik geskied het, met vermelding van die datum en wyse van betekening of van die uitslag van die tenuitvoerlegging, en die prosesstuk aan die griffier terugbesorg; of

(b) die party wat die betrokke geregtelike prosesstuk uitgeneem het, skriftelik in kennis stel indien hy of sy nie betekening of tenuitvoerlegging kon laat geskied nie, met vermelding van die rede daarvoor, en daardie prosesstuk aan die betrokke party terugbesorg, en moet rekord hou van enige prosesstuk wat hy of sy op hierdie wyse terugbesorg.

(4) 'n Balju moet na betekening of gepoogde betekening van enige geregtelike prosesstuk, op die oorspronklike van daardie stuk en elke afskrif daarvan, die totale bedrag van sy of haar vorderings en op die relas van betekening die bedrag van elkeen van sy of haar vorderings afsonderlik spesifiseer.

Service of process

6. The provisions of rule 4 of the Uniform Rules shall apply *mutatis mutandis* to the service of any process of the Court.

PART IV**REPRESENTATION****Representation of parties**

7. (1) Except where the Court or the President directs otherwise, no person shall be entitled to appear on behalf of any party at any proceedings of the Court unless he or she is entitled to appear in the Supreme Court of South Africa.

(2) If a party dies or becomes incompetent to continue any proceedings, the proceedings shall thereby be stayed until such time as an executor, curator, trustee, guardian or other competent person has been appointed in his or her place, or until such incompetence ceases to exist.

(3) Where an executor, curator, trustee, guardian or other competent person has been so appointed, the Court may, on application, order that he or she be substituted for the party who has so died or become incompetent.

Power of attorney or authorisation to act

8. (1) The registrar shall not, at the instance of a legal representative, accept any document in the initiation or opposition of any proceedings in the Court unless such legal representative has filed, together with such document, with the registrar a power of attorney or authorisation to act authorising him or her to do so.

(2) Every power of attorney or authorisation to act lodged shall be signed by or on behalf of the party giving it, and shall otherwise be duly executed according to law: Provided that where a power of attorney or authorisation to act is signed on behalf of the party giving it, proof of authority to sign on behalf of such party shall be produced to the registrar who shall note that fact on the said power of attorney or authorisation.

(3) No power of attorney or authorisation to act shall be required to be lodged by an attorney-general, a *pro Deo* counsel appointed by the State or the State Attorney, any deputy state attorney or any professional assistant to the State Attorney or any attorney instructed, in writing or by telegram or by fax, by or on behalf of the State Attorney or a deputy state attorney in any matter in which the State Attorney or a deputy state attorney is acting as such by virtue of any provision of the State Attorney Act, 1957 (Act No. 56 of 1957), or by virtue of any provision of any law not yet repealed by a competent authority and, immediately before the commencement of the Constitution, in force in any area which forms part of the national territory.

PART V**AMICUS CURIAE SUBMISSIONS****Submission by an amicus curiae**

9. (1) Subject to the provisions of section 102(10) of the Constitution and the provisions of these rules, any person interested in an appeal or a reference or any other matter before the Court may, with the written consent of all the parties in the matter before

Betekening van prosesstukke

6. Die bepalings van reël 4 van die Eenvormige Reëls is *mutatis mutandis* op die betekening van enige prosesstuk van die Hof van toepassing.

DEEL IV**VERTEENWOORDIGING****Verteenwoordiging van partye**

7. (1) Behalwe waar die Hof of die President anders gelas, is geen persoon daarop geregtig om namens enige party in enige verrigtinge van die Hof te verskyn nie, tensy hy of sy geregtig is om in die Hooggeregshof van Suid-Afrika te verskyn.

(2) Indien 'n party sterf of onbekwaam raak om verrigtinge voort te sit, word die verrigtinge daardeur opgeskort totdat 'n eksekuteur, kurator, trustee, voog of ander bevoegde persoon in sy of haar plek aangestel is of totdat sodanige onbekwaamheid tot 'n einde kom.

(3) Wanneer 'n eksekuteur, kurator, trustee, voog of ander bevoegde persoon aldus aangestel is, kan die Hof, op aansoek, beveel dat hy of sy in die plek gestel word van die party wat gesterf of onbekwaam geraak het.

Volmag of magtiging om op te tree

8. (1) Die griffier ontvang nie op versoek van 'n regsverteenwoordiger enige dokument waardeur verrigtinge in die Hof ingestel of verdedig word nie, tensy sodanige regsverteenwoordiger 'n volmag of magtiging om op te tree wat hom of haar daartoe magtig, saam met sodanige dokument, by die griffier ingedien het.

(2) Elke volmag of magtiging om op te tree wat ingedien word, moet deur of namens die party wat dit gee, onderteken en origens behoorlik volgens die reg verly wees: Met dien verstande dat waar 'n volmag of magtiging om op te tree onderteken is namens die party wat dit gee, bewys van magtiging om namens so 'n party te teken aan die griffier gelewer moet word, wat dit op die volmag of magtiging aanteken.

(3) Geen volmag of magtiging om op te tree word vereis nie van 'n prokureur-gene-raal, 'n *pro Deo*-advokaat deur die Staat aangestel, of die Staatsprokureur, 'n adjunkstaatsprokureur of 'n professionele assistent van die Staatsprokureur, of 'n proku-reur aan wie skriftelik of per telegram of faks deur of namens die Staatsprokureur of 'n adjunkstaatsprokureur opdrag gegee is, in 'n aangeleentheid waarin die Staatsprokureur of 'n adjunkstaatsprokureur amptelik optree uit hoofde van 'n bepaling van die Wet op die Staatsprokureur, 1957 (Wet No. 56 van 1957), of uit hoofde van enige bepaling van 'n wet wat nog nie deur 'n bevoegde gesag herroep is nie en onmiddellik voor die inwerkingtre-ding van die Grondwet in enige gebied wat deel van die nasionale grondgebied uitmaak, van krag was.

DEEL V**AMICUS CURIAE-VOORLEGGINGS****Voorlegging deur 'n amicus curiae**

9. (1) Behoudens die bepalings van artikel 102 (10) van die Grondwet en die bepalings van hierdie reëls kan enige belanghebbende in 'n appèl of verwysing of enige ander aangeleentheid voor die Hof, met die toestemming van al die partye in die aange-

the Court, given not later than the time specified in subrule (5), be admitted therein as an *amicus curiae* upon such terms and conditions and with such rights and privileges as may be agreed upon in writing with all the parties before the Court or as may be ordered by the Court in terms of subrule (3).

(2) The written consent referred to in subrule (1) shall, within five days of it having been obtained, be lodged with the registrar and shall, in addition to any other provision, embody the terms agreed upon for the lodging of written argument.

(3) The terms and conditions and rights and privileges agreed upon as referred to in subrule (1) may be amended in accordance with the directions given by the President.

(4) If the written consent referred to in subrule (1) has not been secured, any person who has an interest in an appeal, reference or any other matter before the Court may apply to the President to be admitted therein as an *amicus curiae*, and the President may grant such application upon such terms and conditions and with such rights and privileges as he or she may determine.

(5) An application pursuant to the provisions of subrule (4) shall be made—

- (a) in the case of an appeal or reference, not later than 10 days after the applicant's or appellant's written argument in answer to the respondent's argument has been lodged with the registrar or the time for lodging such argument has expired;
- (b) in the case of an application for leave to appeal to the Court, within 10 days after such application has been lodged with the registrar;
- (c) in any case where the right of direct access to the Court has been invoked, within 10 days of the date upon which the Court became seized of the matter.

(6) An application to be admitted as an *amicus curiae* shall—

- (a) briefly describe the interest of the *amicus curiae* in the proceedings;
- (b) briefly identify the position to be adopted by the *amicus curiae* in the proceedings;
- (c) clearly, succinctly and without unnecessary elaboration set out the submissions to be advanced by the *amicus curiae*, their relevance to the proceedings and his or her reasons for believing that the submissions will be useful to the Court and different from those of the other parties.

(7) An *amicus curiae* has the right to lodge written argument, provided that such written argument—

- (a) is clear, succinct and without unnecessary elaboration;
- (b) does not repeat any matter set forth in the argument of the other parties; and
- (c) raises new contentions which may be useful to the Court.

(8) In the event of new matters or arguments being raised by the *amicus curiae*, any other party shall have the right to file written argument within 10 days from the date upon which the argument of the *amicus curiae* was served on such parties which written argument shall comply with rule 19(3).

(9) Unless otherwise ordered by the Court, an *amicus curiae* shall be limited to the record on appeal or reference and the facts found proved in other proceedings and may not add thereto and shall not present oral argument.

leentheid voor die Hof, gegee nie later nie as die tydperk in subreël (5) vermeld, as 'n *amicus curiae* daarin toegelaat word ooreenkomstig sodanige bepalings en voorwaardes en met sodanige regte en voorregte as waarop skriftelik deur al die partye voor die Hof ooreengekom of as wat deur die Hof ingevolge subreël (3) beveel.

(2) Die skriftelike toestemming bedoel in subreël (1) moet binne vyf dae nadat dit verkry is, by die griffier ingedien word en moet, benewens enige ander bepalings, die ooreengekome tydperke vir die indiening van skriftelike betoog bevat.

(3) Die bepalings en voorwaardes en regte en voorregte waarop ooreengekom is soos bedoel in subreël (1), kan ooreenkomstig voorskrifte deur die President gegee, gewysig word.

(4) Indien die skriftelike toestemming bedoel in subreël (1) nie verkry is nie, kan 'n belanghebbende in 'n appèl, verwysing of enige ander aangeleentheid voor die Hof by die President aansoek doen om as *amicus curiae* daarin toegelaat te word en die President kan sodanige aansoek toestaan ooreenkomstig sodanige bepalings en voorwaardes en met sodanige regte en voorregte as wat hy of sy bepaal.

(5) 'n Aansoek kragtens die bepalings van subreël (4) word gedoen—

(a) in die geval van 'n appèl of verwysing, nie later nie as 10 dae nadat die applikant of appellant se skriftelike betoog in antwoord op die respondent se skriftelike betoog by die griffier ingedien is of die tydperk vir indiening van sodanige betoog verstryk het;

(b) in die geval van 'n aansoek by die Hof om verlof om te appelleer, binne 10 dae nadat sodanige aansoek by die griffier ingedien is;

(c) in enige geval waar 'n beroep op die reg op direkte toegang tot die Hof gedoen is, binne 10 dae na die datum waarop die Hof by die aangeleentheid betrek is.

(6) 'n Aansoek om as *amicus curiae* toegelaat te word, moet—

(a) kortliks die belang van die *amicus curiae* in die verrigtinge;

(b) kortliks die standpunt wat die *amicus curiae* in die verrigtinge gaan inneem;

(c) duidelik, bondig en sonder onnodige uitweiding die voorleggings wat deur die *amicus curiae* gedoen sal word, die toepaslikheid daarvan op die verrigtinge en die redes waarom hy of sy meen dat die voorlegging van Hof van hulp sal wees en verskillend van dié van die ander partye is,

uiteensit.

(7) 'n *Amicus curiae* het die reg om skriftelike betoog in te dien, mits sodanige skriftelike betoog—

(a) duidelik, bondig en sonder onnodige uitweiding is;

(b) nie enige aangeleentheid in die betoog van die ander partye herhaal nie; en

(c) nuwe beweringe opwerp wat die Hof van hulp mag wees.

(8) In die geval waar nuwe aangeleenthede of betoë deur die *amicus curiae* opgewerp word, het enige ander party die reg om skriftelik betoog binne 10 dae vanaf die datum waarop die betoog van die *amicus curiae* aan sodanige partye beteken is, in te dien, welke betoog aan reël 19(3) moet voldoen.

(9) Tensy die Hof anders gelas, is 'n *amicus curiae* beperk tot die oorkonde op appèl of verwysing en die feite bewese bevind in ander verrigtinge en mag nie daartoe byvoeg nie, en mag mondelinge betoog nie gelewer word nie.

(10) An order granting leave to be admitted as an *amicus curiae* shall specify the date of lodging the written argument of the *amicus curiae* or any other relevant matter.

(11) An order of Court dealing with costs may make provision for the payment of costs incurred by or as a result of the intervention of the *amicus curiae*.

(12) The provisions of rule 1(3) shall apply *mutatis mutandis* to an *amicus curiae*.

PART VI

APPLICATIONS

Application procedure

10. (1) Save where otherwise provided, in any matter in which an application is necessary for any purpose, including the obtaining of directions from the Court, such application shall be brought on notice of motion supported by an affidavit as to the facts upon which the applicant relies for relief and shall set out an address within 25 kilometres from the office of the registrar at which he or she will accept notice and service of all documents in the proceedings and shall set forth a day, not less than five days after service thereof on the respondent, on or before which such respondent is required to notify the applicant in writing whether he or she intends to oppose such application and shall further state that if no such notification is given, the registrar will be requested to place the matter before the President to be dealt with in terms of subrule (4).

(2) When relief is claimed against any person, authority, government, organ of state or body, or where it is necessary or proper to give any of the aforementioned notice of an application referred to in subrule (1), the notice of motion shall be addressed to both the registrar and the aforementioned, otherwise it shall be addressed to the registrar and shall be as near as may be in accordance with Forms 1 or 2, as the case may be.

(3) (a) Any person opposing the granting of an order sought in the notice of motion shall—

- (i) within the time stated in the said notice, give the applicant notice, in writing, that he or she intends to oppose the application, and in such notice appoint an address within 25 kilometres of the office of the registrar at which he or she will accept notice and service of all documents in the proceedings;
- (ii) within 15 days of notifying the applicant of his or her intention to oppose the application, lodge his or her answering affidavit, if any, together with any relevant documents; and
- (iii) if he or she intends to raise a question of law only, lodge notice of his or her intention to do so, within the time stated in subparagraph (ii) setting forth such question.

(b) The applicant may lodge a replying affidavit within 10 days of the service upon him or her of the affidavit and documents referred to in subparagraph (ii) of paragraph (a).

(10) 'n Bevel waarin toestemming verleen word om as *amicus curiae* toegelaat te word, moet die datum vir indiening van die skriftelike betoog van die *amicus curiae* of enige ander aangeleentheid vermeld.

(11) 'n Bevel van die Hof oor koste kan voorsiening maak vir die betaling van koste aangegaan deur, of as gevolg van die tussentrede van, die *amicus curiae*.

(12) Die bepalings van reël 1(3) is *mutatis mutandis* op 'n *amicus curiae* van toepassing.

DEEL VI

AANSOEKE

Aansoekprosedure

10. (1) Behoudens andersluidende bepalings word, in enige aangeleentheid waarin 'n aansoek vir enige doel, met inbegrip van die verkryging van voorskrifte van die Hof, noodsaaklik is, sodanige aansoek op kennisgewing van mosie gebring, gesteun deur 'n beëdigde verklaring wat die feite bevat waarop die applikant vir regshulp steun, met vermelding van 'n adres binne 25 kilometer van die griffier se kantoor waar hy of sy kennisgewing en betekening van alle dokumente in die verrigtinge sal aanvaar en met vermelding van 'n datum, minstens vyf dae tyd na betekening van die aansoek aan die respondent, waarvoor of waarop die respondent die applikant skriftelik kennis moet gee of hy of sy van voorneme is om die aansoek te bestry en voorts met 'n verklaring dat as kennis nie aldus gegee word nie, die griffier versoek sal word om die aansoek voor die President te plaas om ingevolge subreël (4) behandel te word.

(2) Wanneer regshulp aangevra word teen enige persoon, gesag, regering, staatsorgaan of liggaam, of waar dit noodsaaklik of wenslik is om enige van die voormelde kennis van 'n aansoek bedoel in subreël (1) te gee, word die kennisgewing van mosie aan sowel die griffier as die voormelde gerig, andersins net aan die griffier, en is dit so na moontlik in ooreenstemming met Vorms 1 en 2, na gelang van die geval.

(3) (a) Iemand wat die toestaan van 'n bevel in die kennisgewing van mosie aangevra, bestry—

(i) gee die applikant binne die tyd in die kennisgewing vermeld, skriftelik kennis dat hy of sy van voorneme is om die aansoek te bestry, met vermelding van 'n adres binne 25 kilometer van die kantoor van die griffier waar hy of sy kennisgewing en betekening van alle dokumente in die verrigtinge sal aanvaar;

(ii) dien binne 15 dae na kennisgewing aan die applikant van sy of haar voorneme om die aansoek te bestry, sy of haar antwoordende beëdigde verklaring, indien enige, in tesame met enige desbetreffende dokumente; en

(iii) dien, as hy of sy net 'n regsvraag wil opper, 'n kennisgewing te dien effekte in binne die tyd bepaal in subparagraaf (ii), waarin die regsvraag uiteengesit is.

(b) Die applikant kan binne 10 dae na betekening aan hom of haar van die in subparagraaf (ii) van paragraaf (a) bedoelde beëdigde verklaring en dokumente 'n repliserende beëdigde verklaring indien.

(c) (i) Where no notice of opposition is given or where no answering affidavit in terms of subparagraph (ii) of paragraph (a) or notice in terms of subparagraph (iii) of paragraph (a) is lodged within the stated time referred to in subparagraph (ii) of paragraph (a), the applicant may within five days of the expiry thereof request the registrar to place the application before the President.

(ii) Where an answering affidavit is lodged, the applicant may request the registrar to place the application before the President within five days of the lodging of his or her replying affidavit or, if no replying affidavit is lodged, within five days of the expiry of the time stated in paragraph (b) and where a notice in terms of subparagraph (iii) of paragraph (a) is lodged, the applicant may request the registrar to place the application before the President within five days after the lodging of such notice.

(iii) If the applicant fails so to request the registrar within the allotted period, the respondent may do so immediately upon the expiry thereof.

(d) The President may, when giving directions under subrule (4), permit the lodging of further affidavits.

(4) The President shall give directions as to how the application shall be dealt with and, in particular, as to whether it shall be set down for hearing or whether it shall be dealt with on the basis of written argument or summarily on the basis of the information contained in the affidavits.

Oral argument

11. (1) Oral argument shall not be allowed if directions to that effect are given by the President.

(2) (a) Oral argument shall be succinct and relevant to the issues before the Court.

(b) It shall be assumed that all judges have read the written arguments and that there is no need to repeat what is set out therein.

(3) (a) The applicant or appellant shall be entitled to open and conclude the argument.

(b) A cross application shall be argued with the initial application as one case in the time allowed for that one case, and the Court shall advise the parties who shall open and close.

(c) The legal representative having the opening shall present the case fairly and completely and shall not reserve points of substance for rebuttal.

(4) The registrar shall from time to time prepare calendars of cases ready for argument.

(5) The registrar shall advise the legal representatives in writing when they are required to appear for oral argument within five days of directions to that effect having been given, and shall prepare a hearing list which shall be affixed to the notice board at the Court building not less than 15 days before each term for the convenience of the legal representatives and the information of the public.

(6) On the Court's own motion, or on motion of one or more parties, the Court may order that two or more cases, involving what appear to be the same or related questions, be argued together as one case or on such other terms as may be prescribed.

(c) (i) As geen kennisgewing van voorneme om die aansoek te bestry, of geen antwoordende beëdigde verklaring ingevolge subparagraaf (ii) van paragraaf (a) of kennisgewing ingevolge subparagraaf (iii) van paragraaf (a) binne die in subparagraaf (ii) van paragraaf (a) voorgeskrewe tyd ingedien word nie, kan die applikant binne vyf dae na die verstryking daarvan die griffier versoek om die aansoek voor die President te plaas.

(ii) As 'n antwoordende beëdigde verklaring wel ingedien word, kan die applikant die griffier versoek om die aansoek voor die President te plaas binne vyf dae na die indiening van sy of haar repliserende beëdigde verklaring, of as 'n repliserende beëdigde verklaring nie ingedien word nie, binne vyf dae na die verstryking van die in paragraaf (b) genoemde tydperk, en waar 'n kennisgewing ingevolge subparagraaf (iii) van paragraaf (a) ingedien word, kan die applikant binne vyf dae na indiening van so 'n kennisgewing die griffier versoek om die aansoek voor die President te plaas.

(iii) As die applikant versuim om die griffier binne die vasgestelde tydperk aldus te versoek, kan die respondent dit onmiddellik na die verstryking daarvan doen.

(d) Die President kan, wanneer hy voorskrifte ingevolge subreël (4) gee, die indiening van verdere beëdigde verklarings toelaat.

(4) Die President gee voorskrifte betreffende die behandeling van die aansoek en in die besonder of dit vir verhoor ter rolle geplaas moet word en of dit by wyse van skriftelike betoog of summier op grond van die inligting in die beëdigde verklarings vervat, behandel kan word.

Mondelinge betoog

11. (1) Mondelinge betoog word nie toegelaat nie indien voorskrifte te dien effekte deur die President gegee is.

(2) (a) Mondelinge betoog moet bondig en ter sake by die geskilpunte voor die Hof wees.

(b) Daar word aanvaar dat alle regters die skriftelike betoë gelees het en dit nie nodig is om te herhaal wat daarin vermeld is nie.

(3) (a) Die applikant of appellant is daarop geregtig om die betoog in te lei, en af te sluit.

(b) 'n Teenaansoek word tesame met die aanvanklike aansoek as een saak beredeneer, in die tyd toegelaat vir daardie een saak en die Hof moet die partye inlig oor wie moet inlei en afsluit.

(c) Die regsverteenwoordiger wat inlei, moet die saak regverdig en volledig aanbied en nie punte van belang vir weerlegging voorbehou nie.

(4) Die griffier moet van tyd tot tyd roosters van sake wat vir betoog gereed is, opstel.

(5) Die griffier moet die regsverteenwoordigers binne vyf dae nadat voorskrifte te dien effekte gegee is, skriftelik inlig wanneer hulle vir mondelinge betoog moet verskyn en moet 'n verhoorlys opstel wat vir die gerief van die regsverteenwoordigers en ter inligting van die publiek minstens 15 dae voor elke termyn op die kennisgewingbord by die Hofgebou aangebring moet word.

(6) Uit eie beweging, of op mosie van een of meer partye, kan die Hof beveel dat twee of meer sake wat blyk dieselfde of verwante vrae te behels, as een saak beredeneer word of ooreenkomstig sodanige ander bepalinge as wat voorgeskryf mag word.

PART VII

DIRECT ACCESS TO THE COURT

Opinion on proposed constitutional text

12. (1) A reference in terms of section 71(4) of the Constitution by the Chairperson of the Constitutional Assembly shall specify precisely which provision or provisions of the proposed constitutional text is or are to be tested against the Constitutional Principles, and shall identify the Constitutional Principle or Principles against which such provision or provisions is or are to be so tested.

(2) The Chairperson shall also certify that at least one fifth of all the members of the Constitutional Assembly have petitioned such a reference to the Court.

(3) The Chairperson shall, if so required by the President, forward to the registrar the relevant extracts of the debate in the Constitutional Assembly pertaining to the said reference.

(4) Upon receipt of the reference from the Chairperson the matter shall be disposed of in accordance with directions given by the President.

(5) Such directions may include—

(a) a further reference to the Chairperson for such additional information as is considered by the President to be necessary or expedient to deal with the matter;

(b) an order directing all interested parties in the Constitutional Assembly who wish to do so to make such written submissions as are relevant to the determination of the issue within a period to be specified, which order shall be brought to the attention of interested parties in the Constitutional Assembly through such means as the Court considers suitable;

(c) an order directing that, in addition to the written submissions, oral argument will also be allowed;

(d) an order directing that any written submission made in terms of paragraph (b) be brought to the attention of other interested parties in the Constitutional Assembly through such means as the Court considers suitable.

(6) The order of the Court may include an order for costs to be paid by the State or by a particular party.

Dispute over constitutionality of any Bill

13. (1) A request in terms of section 98(2)(d) and 98(9) of the Constitution by the Speaker of the National Assembly, the President of the Senate, or the Speaker of a provincial legislature, as the case may be, shall specify in writing precisely which provision or provisions of the relevant Bill is or are disputed, and shall certify that the requirements of section 98(9) of the Constitution have been complied with.

(2) A request contemplated in subrule (1) shall also specify the grounds upon which any such provision is disputed.

DEEL VII

DIREKTE TOEGANG TOT DIE HOF

Opinie oor voorgestelde grondwetlike teks

12. (1) 'n Verwysing ingevolge artikel 71(4) van die Grondwet deur die Voorsitter van die Grondwetlike Vergadering moet presies vermeld welke bepaling of bepalings van die voorgestelde grondwetlike teks aan die Grondwetlike Beginsels getoets moet word en moet die Grondwetlike Beginsel of Beginsels waaraan dit aldus getoets moet word, identifiseer.

(2) Die Voorsitter moet ook sertifiseer dat ten minste een vyfde van al die lede van die Grondwetlike Vergadering so 'n verwysing na die Hof versoek het.

(3) Die Voorsitter moet, indien die President aldus vereis, die toepaslike uittreksels van die debat in die Grondwetlike Vergadering wat op die verwysing betrekking het, aan die griffier stuur.

(4) By ontvangs van die verwysing van die Voorsitter moet die aangeleentheid ooreenkomstig voorskrifte deur die President gegee, afgehandel word.

(5) Sodanige voorskrifte kan insluit—

(a) 'n verdere verwysing na die Voorsitter vir sodanige verdere inligting as wat na die mening van die President noodsaaklik of dienstig is om die aangeleentheid te behandel;

(b) 'n bevel wat al die belanghebbendes in die Grondwetlike Vergadering wat dit wil doen, aansê om sodanige skriftelike voorleggings as wat ter sake by die beslissing van die geskilpunt is, binne 'n tydperk wat bepaal moet word, voor te lê, welke bevel onder die aandag van belanghebbendes in die Grondwetlike Vergadering gebring moet word op die wyse wat die Hof geskik ag;

(c) 'n bevel dat benewens die skriftelike voorleggings ook mondelinge betoog toegelaat sal word;

(d) 'n bevel dat enige skriftelike voorlegging gedoen ingevolge paragraaf (b) onder die aandag van ander belanghebbendes in die Grondwetlike Vergadering gebring moet word op die wyse wat die Hof geskik ag.

(6) Die bevel van die Hof kan 'n bevel insluit dat koste deur die Staat of deur 'n besondere party betaal word.

Geskil oor die grondwetlike bestaanbaarheid van 'n Wetsontwerp

13. (1) 'n Versoek ingevolge artikel 98(2)(d) en 98(9) van die Grondwet deur die Speaker van die Nasionale Vergadering, die President van die Senaat of die Speaker van 'n provinsiale wetgewer, na gelang van die geval, moet skriftelik in besonderhede vermeld presies watter bepaling of bepalings van die betrokke Wetsontwerp in geskil is en sertifiseer dat die vereistes van artikel 98(9) van die Grondwet nagekom is.

(2) 'n Versoek bedoel in subreël (1) moet ook die gronde waarop enige sodanige bepaling in geskil is, in besonderhede vermeld.

(3) The Speaker of the National Assembly, the President of the Senate or the Speaker of a provincial legislature, as the case may be, shall, if so required by the President, forward to the registrar the relevant extracts of the debate in the relevant legislature pertaining to the request.

(4) Upon receipt of the request from the Speaker or President referred to in subrule (1), the matter shall be disposed of in accordance with directions given by the President, which directions may *mutatis mutandis* include the matters referred to in rule 12(5).

(5) Rule 12(6) shall apply *mutatis mutandis*.

Constitutional disputes between parties in Parliament or between organs of state

14. (1) A reference by the President of the Republic of South Africa to the Court in terms of section 82(1)(d) shall include the following written information:

- (a) The identity of the parties between whom the dispute concerned has arisen; and
- (b) the exact nature of the dispute and such information, if any, as the President of the Republic of South Africa may consider necessary or desirable to bring to the attention of the Court.

(2) Upon receipt of such reference the matter shall be disposed of in accordance with directions given by the President, which directions may *mutatis mutandis* include the matters referred to in rule 12(5).

(3) Rule 12(6) shall apply *mutatis mutandis*.

Certification of constitutional text

15. (1) The Chairperson of the Constitutional Assembly which has passed a new constitutional text in terms of section 71(1) of the Constitution and which wishes such constitutional text to be certified by the Court shall certify in writing the content of the constitutional text passed by the Constitutional Assembly and submit such text to the registrar with a formal request to the Court to perform its functions in terms of section 71(2) of the Constitution.

(2) The certificate contemplated in subrule (1) shall include a statement specifying that the provisions of the text were passed by the requisite majority.

(3) Upon the receipt of the request referred to in subrule (1), the matter shall be disposed of in accordance with directions given by the President.

(4) The directions referred to in subrule (3) may *mutatis mutandis* include the matters referred to in rule 12(5): Provided that a political party represented in the Constitutional Assembly that wishes to present oral argument to the Court shall be entitled to do so as of right, but such political party may be required to submit written submissions to the Court in advance of the oral argument.

(5) Rule 12(6) shall apply *mutatis mutandis*.

(6) An order of the Court pursuant to section 71(2) may specify the provisions of the constitutional text, if any, which comply and which do not comply with the Constitutional Principles.

(3) Die Speaker van die Nasionale Vergadering, die President van die Senaat of die Speaker van 'n provinsiale wetgewer, na gelang van die geval, moet, indien die President aldus vereis, die toepaslike uittreksels van die debat wat op die versoek betrekking het, aan die griffier stuur.

(4) By ontvangs van die versoek vanaf die Speaker of President bedoel in subreël (1), moet die aangeleentheid afgehandel word ooreenkomstig voorskrifte deur die President gegee, welke voorskrifte *mutatis mutandis* die aangeleenthede in reël 12(5) bedoel, kan insluit.

(5) Reël 12(6) is *mutatis mutandis* van toepassing.

Grondwetlike geskille tussen partye in die Parlement of tussen staatsorgane

14. (1) 'n Verwysing deur die President van die Republiek van Suid-Afrika ingevolge artikel 82 (1) (d) moet die volgende skriftelike inligting insluit:

- (a) Die identiteit van die partye tussen wie die betrokke geskil ontstaan het; en
- (b) die presiese aard van die geskil en sodanige inligting, indien enige, wat die President van die Republiek van Suid-Afrika noodsaaklik of wenslik ag om onder die Hof se aandag te bring.

(2) By ontvangs van sodanige verwysing moet die Hof die aangeleentheid afhandel ooreenkomstig voorskrifte deur die President gegee, welke voorskrifte *mutatis mutandis* die aangeleenthede in reël 12(5) bedoel, kan insluit.

(3) Reël 12(6) is *mutatis mutandis* van toepassing.

Sertifisering van grondwetlike teks

15. (1) Die Voorsitter van die Grondwetlike Vergadering wat 'n nuwe grondwetlike teks ingevolge artikel 71(1) van die Grondwet aangeneem het en wat sodanige grondwetlike teks deur die Hof wil laat sertifiseer, moet skriftelik die inhoud van die grondwetlike teks deur die Grondwetlike Vergadering aangeneem, sertifiseer en sodanige teks aan die griffier voorlê met 'n formele versoek tot die Hof om sy funksies ingevolge artikel 71(2) van die Grondwet te vervul.

(2) Die sertifikaat bedoel in subreël (1) moet 'n verklaring insluit waarin vermeld word dat die bepalings van die teks deur die vereiste meerderheid aanvaar is.

(3) By ontvangs van die versoek in subreël (1) bedoel, moet die aangeleentheid afgehandel word ooreenkomstig voorskrifte deur die President gegee.

(4) Die voorskrifte bedoel in subreël (3) kan *mutatis mutandis* die aangeleenthede in reël 12(5) bedoel, insluit: Met dien verstande dat 'n politieke party in die Grondwetlike Vergadering verteenwoordig wat mondelinge betoog aan die Hof wil lewer, daarop geregtig is om dit te doen, maar daar kan van sodanige politieke party vereis word om skriftelike voorleggings voor die mondelinge betoog aan die Hof voor te lê.

(5) Reël 12(6) is *mutatis mutandis* van toepassing.

(6) 'n Bevel van die Hof ooreenkomstig artikel 71(2) kan die bepalings van die grondwetlike teks, indien enige, wat aan die Grondwetlike Beginsels voldoen en die wat nie daaraan voldoen nie, vermeld.

Certification of a provincial constitution

16. (1) The Speaker of a provincial legislature which has passed a constitution in terms of section 160(1) of the Constitution and which wishes such constitution to be certified by the Court shall certify in writing the content of the constitution passed by the provincial legislature and submit such constitution to the registrar with a formal request to the Court to perform its functions in terms of section 160(4) of the Constitution.

(2) The certificate contemplated in subrule (1) shall include a statement specifying that the constitution was passed by the requisite majority.

(3) Upon the receipt of the request referred to in subrule (1), the matter shall be disposed of in accordance with directions given by the President.

(4) The directions referred to in subrule (3) may *mutatis mutandis* include the matters referred to in rule 12(5): Provided that a political party represented in the provincial legislature that wishes to present oral argument to the Court shall be entitled to do so as of right, but such political party may be required to submit written submissions to the Court in advance of the oral argument.

(5) Rule 12(6) shall apply *mutatis mutandis*.

(6) An order of the Court pursuant to section 160(4) of the Constitution may specify the provisions of the constitution, if any, which comply and which do not comply with the Constitutional Principles.

Direct access in the interest of justice

17. (1) The Court shall allow direct access in terms of section 100(2) of the Constitution in exceptional circumstances only, which will ordinarily exist only where the matter is of such urgency, or otherwise of such public importance, that the delay necessitated by the use of the ordinary procedures would prejudice the public interest or prejudice the ends of justice and good government.

(2) The special procedure referred to in subrule (1) may be sanctioned by the Court on application made to it in terms of these rules.

(3) An application in terms of subrule (2) shall set out—

- (a) the grounds on which it is contended that such special circumstances exist;
- (b) the nature of the relief sought and the grounds upon which such relief is based;
- (c) whether the matter can be dealt with by the Court without the hearing of oral evidence.

(4) The application referred to in subrule (3) shall be lodged with the registrar and served on all parties with a direct or substantial interest in the relief claimed.

(5) Upon receipt of the application, the matter shall be disposed of in accordance with directions given by the President.

Sertifisering van 'n provinsiale grondwet

16. (1) Die Speaker van 'n provinsiale wetgewer wat 'n grondwet ingevolge artikel 160(1) van die Grondwet aangeneem het en wat sodanige grondwet deur die Hof wil laat sertifiseer, moet skriftelik die inhoud van die grondwet deur die provinsiale wetgewer aangeneem, sertifiseer en sodanige grondwet aan die griffier voorlê met 'n formele versoek tot die Hof om sy funksies ingevolge artikel 160(4) van die Grondwet te vervul.

(2) Die sertifikaat bedoel in subreël (1) moet 'n verklaring insluit waarin vermeld word dat die grondwet deur die vereiste meerderheid aanvaar is.

(3) By ontvangs van die versoek in subreël (1) bedoel, moet die aangeleentheid afgehandel word ooreenkomstig voorskrifte deur die President gegee.

(4) Die voorskrifte bedoel in subreël (3) kan *mutatis mutandis* die aangeleenthede in reël 12(5) bedoel, insluit: Met dien verstande dat 'n politieke party in die provinsiale wetgewer verteenwoordig wat mondelinge betoog aan die Hof wil lewer, daarop geregtig is om dit te doen, maar daar kan van sodanige politieke party vereis word om skriftelike voorleggings aan die Hof voor die mondelinge betoog, voor te lê.

(5) Reël 12(6) is *mutatis mutandis* van toepassing.

(6) 'n Bevel van die Hof ooreenkomstig artikel 160(4) van die Grondwet kan die bepalings van die grondwet, indien enige, wat aan die Grondwetlike Beginsels voldoen en dié wat nie daaraan voldoen nie, vermeld.

Direkte toegang in belang van geregtigheid

17. (1) Die Hof laat direkte toegang ingevolge artikel 100(2) van die Grondwet slegs in uitsonderlike omstandighede toe, wat gewoonweg slegs sou bestaan waar die aangeleentheid van sodanige dringendheid is of van sodanige openbare belang is dat die vertraging wat deur die gebruik van die gewone prosedures genoodsaak word, die openbare belang of geregtigheid en goeie staatsbestuur sal benadeel.

(2) Die spesiale prosedure in subreël (1) bedoel, kan deur die Hof op aansoek ingevolge hierdie reëls gebring, goedgekeur word.

(3) 'n Aansoek ingevolge subreël (2) moet vermeld—

- (a) die gronde waarop beweer word dat sodanige spesiale omstandighede bestaan;
- (b) die aard van die verlangde regshulp en die gronde waarop sodanige regshulp berus;
- (c) of die aangeleentheid deur die Hof behandel kan word sonder die aanhoor van mondelinge getuienis.

(4) Die aansoek bedoel in subreël (3) moet by die griffier ingedien word en aan alle partye met 'n direkte of wesenlike belang in die regshulp wat aangevra word, beteken word.

(5) By ontvangs van die aansoek moet die aangeleentheid afgehandel word ooreenkomstig voorskrifte deur die President gegee.

- (6) The directions referred to in subrule (5) may include—
 - (a) a direction that the matter concerned is not a proper one for the exercise of the special power of the Court in terms of section 100(2); of the Constitution
 - (b) directions *mutatis mutandis* of the kind referred to in rule 12(5).
- (7) Rule 12(6) shall apply *mutatis mutandis*.

PART VIII

APPEALS AND TRANSFERRED MATTERS FROM OTHER COURTS

Procedure for an application for leave to appeal

18. In any proceedings other than those referred to in rules 20 and 21 where a constitutional issue is the only issue in the case or the only issue on which an appeal will be brought, the following procedure shall be followed:

- (a) The appellant shall within 15 days of the judgment given by the provincial or local division of the Supreme Court which heard the case and after giving notice to the other party or parties concerned, apply to the judge or judges of that provincial or local division who gave the judgment or, if such judge or judges are not available, to another judge or judges of that provincial or local division to certify that the only issue (or issues) remaining in the case is (or are) of a constitutional nature and that there is reason to believe that the Court may give leave to the appellant to note an appeal against the decision on such issue given by the provincial or local division concerned.
- (b) The application referred to in paragraph (a) shall be in writing, signed by the appellant, and shall set out briefly and succinctly and without any unnecessary elaboration the constitutional issue raised in the case, the decision given by the provincial or local division of the Supreme Court thereon, and the grounds on which the decision of such division thereon is disputed.
- (c) The respondent or respondents may, within 10 days from the date upon which such application is served upon him or her or them, respond thereto in writing.
- (d) The response shall be brief and succinct and without any unnecessary elaboration and shall be signed by the respondent or respondents.
- (e) If it appears to the judge or judges of the division of the Supreme Court concerned, hearing the application made in terms of paragraph (a), that—
 - (i) the constitutional issue is one of substance on which a ruling by the Court is desirable; and
 - (ii) the evidence in the proceedings is sufficient to enable the Court to deal with and dispose of the matter without having to refer the case back to the division concerned for further evidence; and
 - (iii) there is a reasonable prospect that the Court will reverse or materially alter the decision given by the division concerned if permission to bring the appeal is given,

- (6) Die voorskrifte bedoel in subreël (5) kan insluit—
 - (a) 'n voorskrif dat die betrokke aangeleentheid nie geskik is vir die uitoefening van die spesiale bevoegdheid van die Hof ingevolge artikel 100(2) van die Grondwet nie;
 - (b) *mutatis mutandis* voorskrifte van die aard van dié in reël 12(5) bedoel.
- (7) Reël 12(6) is *mutatis mutandis* van toepassing.

DEEL VIII

APPÈLLE EN OORGEPLAASTE AANGELEENTHEDE VANAF ANDER HOWE

Prosedure by 'n aansoek om verlof om te appelleer

18. In enige verrigtinge behalwe dié in reëls 20 en 21 bedoel, waar 'n grondwetlike geskilpunt die enigste geskilpunt in 'n saak is of die enigste geskilpunt is wat op appèl geneem sal word, word die volgende prosedure gevolg:

- (a) Die appellant moet binne 15 dae nadat uitspraak deur die provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof wat die saak verhoor het, gegee is en nadat kennis aan die ander betrokke party of partye gegee is, by die regter of regters van daardie provinsiale of plaaslike afdeling wat die uitspraak gegee het, of indien sodanige regter of regters nie beskikbaar is nie, by 'n ander regter of regters van daardie provinsiale of plaaslike afdeling, aansoek doen om te sertifiseer dat die enigste oorblywende geskilpunt (of geskilpunte) van 'n grondwetlike aard is en dat daar rede is om te glo dat die Hof die appellant verlof om appèl teen die beslissing van die betrokke provinsiale of plaaslike afdeling op sodanige geskilpunt aan te teken, sal verleen.
- (b) Die aansoek in paragraaf (a) bedoel, moet skriftelik wees, moet deur die appellant onderteken wees en moet kortliks en saaklik en sonder onnodige uitweiding die grondwetlike geskilpunt wat in die saak geopper is, die beslissing daarop deur die provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof gegee en die gronde waarop die beslissing van sodanige afdeling betwis word, uiteensit.
- (c) Die respondent of respondente kan binne 10 dae vanaf die datum waarop sodanige aansoek aan hom of haar of hulle beteken is, skriftelik daarop antwoord.
- (d) Die antwoord moet kort en saaklik en sonder onnodige uitweiding wees en deur die respondent of respondente onderteken wees.
- (e) Indien dit vir die regter of regters van die betrokke afdeling van die Hooggeregshof wat die aansoek ingevolge paragraaf (a) aanhoor, blyk dat—
 - (i) die grondwetlike geskilpunt so wesenlik is dat 'n beslissing deur die Hof wenslik is; en
 - (ii) die getuienis in die verrigtinge voldoende is om die Hof in staat te stel om die aangeleentheid te behandel en dit af te handel sonder om die saak na die betrokke afdeling vir verdere getuienis terug te verwys; en
 - (iii) daar 'n redelike vooruitsig is dat die Hof die beslissing van die betrokke afdeling ter syde sal stel of wesenlik sal wysig, indien verlof om te appelleer verleen word,

such judge or judges of the division concerned shall certify on the application that in his or her or their opinion, the requirements of subparagraphs (i), (ii) and (iii) have been satisfied or, failing which, the judge or judges shall certify which of such requirements have been satisfied, and which have not been satisfied.

- (f) Within 10 days from the date on which a positive or negative certificate is given in terms of paragraph (e) by the judge or judges of the division of the Supreme Court concerned, an appellant wishing to appeal to the Court against the decision of the division concerned on the constitutional issue shall lodge with the registrar an application for leave to appeal.
- (g) The application referred to in paragraph (f) shall be signed by the appellant, and shall contain —
 - (i) those portions of the judgment of the provincial or local division of the Supreme Court concerned that deal with the constitutional issue;
 - (ii) the application for the judge's certificate brought in terms of sub-rule (1);
 - (iii) the judge's certificate; and
 - (iv) such supplementary information or argument that the appellant considers necessary to bring to the attention of the Court, which information or argument shall be brief and succinct and without any unnecessary elaboration.
- (h)
 - (i) Within 10 days from the date upon which the application referred to in paragraph (f) was lodged, the respondent or respondents may respond thereto in writing, indicating whether or not the parties concerned consent to leave to appeal being given and, if the application is opposed, the grounds for such opposition.
 - (ii) The response shall be brief and succinct and without any unnecessary elaboration and shall be signed by the respondent or respondents.
- (i)
 - (i) The President, after consulting the judges, shall decide whether or not to grant the appellant leave to appeal.
 - (ii) Applications for leave to appeal may be dealt with summarily, without hearing oral or written argument other than that contained in the application itself.

Appeal under section 102(12), (16) and (17) of the Constitution

19. (1) If leave to appeal is given in terms of rule 18, the appellant shall note and prosecute the appeal as follows:

- (a) The appellant shall prepare and lodge the appeal record with the registrar within four months of the date on which leave to appeal has been given.
- (b) The appeal record shall consist of —
 - (i) those portions of the judgment of the court *a quo*, and all relevant documentation lodged by the parties in the court *a quo* pertaining to the issues that are to be determined; and
 - (ii) only such evidence and exhibits or affidavits and annexures as may be relevant for the purpose of the appeal.
- (c)
 - (i) The parties shall endeavour to reach agreement on what should be included in the record and, in the absence of such agreement, the appellant shall apply to the President for directions to be given in regard to the compilation of the record.

moet sodanige regter of regters van die betrokke afdeling op die aansoek sertifiseer dat na sy of haar of hulle mening, die vereistes van subparagrafe (i), (ii) en (iii) nagekom is, of indien nie, moet sodanige regter of regters sertifiseer welke vereistes nagekom is en welke nie.

- (f) Binne 10 dae vanaf die datum waarop 'n positiewe of negatiewe sertifikaat ingevolge paragraaf (e) deur die regter of regters van die betrokke afdeling van die Hooggeregshof gegee is, moet 'n appellant wat teen die beslissing van die betrokke afdeling op die grondwetlike geskilpunt na die Hof wil appelleer, 'n aansoek om verlof om te appelleer by die griffier indien.
- (g) Die aansoek in paragraaf (f) bedoel, moet deur die appellant onderteken wees en moet die volgende bevat:
 - (i) Die gedeeltes van die uitspraak van die betrokke provinsiale of plaaslike afdeling wat oor die grondwetlike geskilpunt handel;
 - (ii) die aansoek om die sertifikaat van die regter ingevolge subreël (1);
 - (iii) die sertifikaat van die regter; en
 - (iv) sodanige aanvullende inligting of betoog wat die appellant noodsaaklik ag om onder die aandag van die Hof te bring, welke inligting of betoog kort, saaklik en sonder onnodige uitweiding moet wees.
- (h) (i) Binne 10 dae vanaf die datum waarop die aansoek in paragraaf (f) bedoel, ingedien is, kan die respondent of respondente skriftelik daarop antwoord, met 'n aanduiding of die betrokke partye toestem tot die verlening van verlof om te appelleer en indien die aansoek bestry word, die gronde daarvoor.
- (ii) Die antwoord moet kort, saaklik en sonder onnodige uitweiding wees en deur die respondent of respondente onderteken wees.
- (i) (i) Die President moet, nadat hy die regters geraadpleeg het, besluit of verlof om te appelleer toegestaan word of nie.
- (ii) Aansoeke om verlof om te appelleer kan summier behandel word, sonder die aanhoor van mondelinge of skriftelike betoog, behalwe dié in die aansoek self vervat.

Appèl kragtens artikel 102(12), (16) en (17) van die Grondwet

19. (1) Indien verlof om te appelleer ingevolge reël 18 verleen is, moet die appellant die appèl soos volg aanteken en voortsit:

- (a) Die appellant moet binne vier maande vanaf die datum waarop verlof om te appelleer verleen is, die appèloorkonde gereedmaak en by die griffier indien.
- (b) Die appèloorkonde moet uit die volgende bestaan:
 - (i) Die gedeeltes van die uitspraak van die hof *a quo* en alle desbetreffende dokumente deur die partye by die hof *a quo* ingedien wat betrekking het op die geskilpunte wat beslis moet word; en
 - (ii) slegs sodanige getuienis en bewysstukke of beëdigde verklarings en aanhangsels wat ter sake by die doel van die appèl is.
- (c) (i) Die partye moet poog om ooreenkoms te bereik oor wat in die oorkonde ingesluit behoort te word en by afwesigheid van sodanige ooreenkoms, moet die appellant aansoek by die President doen om voorskrifte rakende die samestelling van die oorkonde.

- (ii) Such application shall be made in writing and shall set out briefly and succinctly and without any unnecessary elaboration the nature of the dispute between the parties in regard to the compilation of the record and the reasons for the appellant's contentions.
- (iii) The respondent or respondents may respond to the application within 10 days of the application being served on him or her or them, setting out briefly and succinctly and without any unnecessary elaboration the reasons for his or her or their contentions.
- (iv) The President may assign the application to one or more judges, who may deal with the matter on the papers or require the parties to appear before him or her or them on a specified day and at a specified time to debate the compilation of the record.
- (v) The judge or judges concerned shall give directions in regard to the compilation of the record, the time within which the record is to be lodged with the registrar and any other matters which may be deemed by him or her or them to be necessary for the purpose of enabling the Court to deal with the appeal, which directions may include that the matter be referred back to the court *a quo* for the hearing of additional evidence specified in the directions, or that additional evidence be put before the Court by way of affidavit or otherwise for the purpose of the appeal.

(2) If a record has been lodged in accordance with the provisions of paragraphs (b) and (c) of subrule (1), the registrar shall cause a notice to be posted or faxed to the parties to the appeal requiring—

- (a) the appellant to lodge with the registrar written argument in support of the appeal within a period specified in such notice; and
- (b) the respondent to lodge with the registrar written argument in reply to the appellant's argument by a specified date subsequent to the date on which the appellant's argument was served on the respondent.

(3) The appellant may lodge with the registrar written argument in answer to the respondent's argument within 10 days from the date on which the respondent's argument was served on the appellant.

(4) The written arguments referred to in subrules (2) and (3) shall be succinct and concise, and without any unnecessary elaboration.

(5) The President may decide whether the appeal shall be dealt with on the basis of written arguments only.

(6) Subject to the provisions of subrule (5), the President shall determine the date on which oral argument will be heard, and the registrar shall within five days of such determination notify all parties to the appeal of the date of the hearing by post or fax.

Appeal on a constitutional issue from a conviction at a criminal trial held in a provincial or local division of the Supreme Court

20. (1) If an accused person who has been convicted and sentenced at a criminal trial before a provincial or local division of the Supreme Court, wishes to appeal against such conviction or sentence only on a constitutional issue and no other court has jurisdiction to hear and determine such appeal, the accused person shall be entitled to appeal to the Court.

- (ii) Sodanige aansoek moet skriftelik wees en kortliks, saaklik en sonder onnodige uitweiding die aard van die geskil tussen die partye rakende die samestelling van die oorkonde en die redes vir die appellant se bewerings uiteensit.
- (iii) Die respondent of respondente kan binne 10 dae nadat die aansoek aan hom of haar of hulle beteken is, op die aansoek antwoord deur kortliks en saaklik en sonder onnodige uitweiding die redes vir sy of haar of hulle bewerings uiteensit.
- (iv) Die President kan die aansoek aan een of meer regters toewys, wat die aangeleentheid op die stukke kan behandel of die partye kan beveel om op 'n vasgestelde datum en tyd voor hom of haar of hulle te verskyn om die samestelling van die oorkonde te beredeneer.
- (v) Die betrokke regter of regters moet voorskrifte rakende die samestelling van die oorkonde, die tydperk waarbinne die oorkonde by die griffier ingedien moet word en enige ander aangeleenthede wat hy of sy of hulle noodsaaklik ag om die Hof in staat te stel om die appèl te behandel, gee, welke voorskrifte kan insluit dat die aangeleentheid na die hof *a quo* terugverwys word vir die aanhoor van verdere getuienis wat in die voorskrifte vermeld word, of dat verdere getuienis aan die Hof voorgelê moet word by wyse van beëdigde verklaring of andersins vir die doel van die appèl.

(2) Indien 'n oorkonde ooreenkomstig die bepalings van paragrawe (b) en (c) van subreël (1) ingedien is, moet die griffier 'n kennisgewing aan die partye in die appèl per pos of faks laat afstuur, waarin—

- (a) van die appellant vereis word om skriftelike betoog ter ondersteuning van die appèl binne 'n tydperk in die kennisgewing vermeld, by die griffier in te dien; en
- (b) van die respondent vereis word om skriftelike betoog in antwoord op die appellant se betoog, teen 'n vasgestelde datum na die datum waarop die appellant se betoog aan die respondent beteken is, by die griffier in te dien.

(3) Die appellant kan skriftelike betoog in antwoord op die respondent se betoog binne 10 dae vanaf die datum waarop die respondent se betoog aan die appellant beteken is, by die griffier indien.

(4) Die skriftelike betoog in subreëls (2) en (3) bedoel, moet saaklik, bondig en sonder onnodige uitweiding wees.

(5) Die President kan besluit of die appèl slegs op die skriftelike betoë behandel kan word.

(6) Behoudens die bepalings van subreël (5) moet die President die datum vasstel waarop mondelinge betoog aangehoor sal word en die griffier moet binne vyf dae vanaf sodanige vasstelling alle partye in die appèl per pos of faks van die datum van die verhoor in kennis stel.

Appèl voortspruitend uit 'n grondwetlike geskilpunt in 'n skuldigbevinding in 'n strafverhoor gehou in 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof

20. (1) Indien 'n beskuldigde wat in 'n strafverhoor in 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof skuldig bevind en gevonnissen is, teen sodanige skuldigbevinding of vonnis slegs op grond van 'n grondwetlike geskilpunt wil appelleer, en geen ander hof jurisdiksie het om sodanige appèl te verhoor en te beslis nie, is die beskuldigde daarop geregtig om na die Hof te appelleer.

(2) A notice of appeal shall be lodged with the registrar and served on the registrar of the court appealed from and on the Attorney-General within whose jurisdiction the trial was conducted, within 15 days of the conviction and sentence.

(3) A notice of appeal referred to in subrule (2) shall set out clearly and succinctly—

- (a) the constitutional issue in respect of which the appeal has been noted and that it is the only issue in respect of which the accused person wishes to appeal; and
- (b) where the constitutional issue was within the jurisdiction of the court that convicted the accused person—
 - (i) the decision given thereon by such court; and
 - (ii) the grounds on which such decision is disputed.

(4) An appeal noted in terms of subrule (2) shall be prosecuted in accordance with the provisions of rule 19.

Appeal on a constitutional issue from a decision given on appeal by a provincial or local division of the Supreme Court

21. (1) If—

- (a) an accused has appealed unsuccessfully to a provincial or local division of the Supreme Court against a conviction or sentence imposed on him or her in the magistrate's court; and
- (b) the grounds of appeal include a constitutional issue within the exclusive jurisdiction of the Court; and
- (c) the accused wishes to appeal against the conviction or sentence solely on the grounds of such constitutional issue,

the accused shall be entitled to appeal on such grounds to the Court against the conviction or sentence.

(2) The appeal shall be noted and prosecuted in accordance with the provisions of rule 20(2), (3) and (4).

Referral of issues by a provincial or local division of the Supreme Court

22. (1) Where an issue or dispute is referred to the Court by a provincial or local division of the Supreme Court in terms of section 102(1), 102(14) or 103(4) of the Constitution, the party who requested such issue or dispute to be referred or the registrar of the provincial or local division concerned, if the issue has been referred by such court *mero motu*, shall within 15 days of such order lodge with the registrar a notice as near as may be in accordance with Form 3, to which shall be attached the order of court directing that the matter be referred.

(2) Where an issue has been referred by a judge or judges of a provincial or local division of the Supreme Court, the judge or judges concerned shall formulate in writing the issue or issues on which a ruling is required from the Court and the reason why he or she or they consider it to be in the interest of justice that the matter be referred.

(2) 'n Kennisgewing van appèl moet binne 15 dae vanaf die skuldigbevinding en vonnis by die griffier ingedien word en aan sowel die griffier van die hof waarvandaan geappelleer word as die Prokureur-generaal in wie se jurisdiksie die verhoor plaasgevind het, beteken word.

(3) 'n Kennisgewing van appèl bedoel in subreël (2) moet duidelik en saaklik—

- (a) die grondwetlike geskilpunt waaroor die appèl aangeteken is, vermeld en vermeld dat dit die enigste geskilpunt is waaroor die beskuldigde wil appelleer; en
- (b) waar die grondwetlike geskilpunt binne die jurisdiksie van die hof was wat die beskuldigde skuldig bevind het—
 - (i) die beslissing daaroor deur sodanige hof vermeld; en
 - (ii) die gronde waarop sodanige beslissing betwis word, vermeld.

(4) 'n Appèl ingevolge subreël (2) aangeteken, word ooreenkomstig die bepalings van reël 19 voortgesit.

Appèl voortspruitend uit 'n grondwetlike geskilpunt in 'n beslissing op appèl deur 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof gegee

21. (1) Indien—

- (a) 'n beskuldigde onsuksesvol na 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof teen 'n skuldigbevinding of vonnis hom of haar in die landdroshof opgelê, geappelleer het; en
- (b) die gronde van appèl 'n grondwetlike geskilpunt insluit wat binne die eksklusiewe jurisdiksie van die Hof val; en
- (c) die beskuldigde teen die skuldigbevinding of vonnis uitsluitlik op grond van sodanige grondwetlike geskilpunt wil appelleer,

is die beskuldigde daarop geregtig om op sodanige gronde teen die skuldigbevinding of vonnis na die Hof te appelleer.

(2) Die appèl word aangeteken en voortgesit ooreenkomstig die bepalings van reël 20(2), (3) en (4).

Verwysing van geskilpunte deur 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof

22. (1) Wanneer 'n geskilpunt of geskil deur 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof ingevolge artikel 102(1), 102(14) of 103(4) van die Grondwet na die Hof verwys word, moet die party wat versoek het dat sodanige geskilpunt of geskil verwys word, of die griffier van die betrokke provinsiale of plaaslike afdeling, indien die geskilpunt deur sodanige hof *mero motu* verwys word, binne 15 dae van sodanige bevel by die griffier 'n kennisgewing so na moontlik in ooreenstemming met Vorm 3 indien, waarby die hofbevel dat die aangeleentheid verwys word, aangeheg moet word.

(2) Wanneer 'n geskilpunt deur 'n regter of regters van 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof verwys is, moet die betrokke regter of regters skriftelik die geskilpunt of geskilpunte formuleer waaroor 'n beslissing van die Hof verlang word en die rede waarom hy of sy of hulle dit in belang van geregtigheid ag om die aangeleentheid te verwys.

(3) (a) Where an issue has been referred *mero motu* by a judge or judges of a provincial or local division of the Supreme Court, the judge or judges shall direct the registrar of the provincial or local division concerned to compile and forward to the registrar such portions of the record as he or she or they consider to be necessary for the determination of such issue.

(b) The matter shall thereafter be dealt with in accordance with directions given by the President.

(4) In any other case, the matter shall thereafter be dealt with in accordance with the provisions of rule 19 as if the party who requested the reference were the appellant and the other party or parties the respondent or respondents.

Referral of issues by the Appellate Division

23. (1) Where an issue is referred to the Court by the Appellate Division in terms of section 102(6) of the Constitution, the party who raised the issue to be referred to the Court shall within 15 days of such order lodge with the registrar a copy of the order of referral by the Appellate Division.

(2) The matter shall thereafter be dealt with in accordance with the provisions of rule 19 as if the party who raised the issue to be referred were the appellant and the other party or parties the respondent or respondents: Provided that if the Appellate Division so decides, the issue may be referred to the Court either as a stated case, or as a question of law for decision by the Court, in which event the record to be lodged with the registrar shall consist only of the order made by the said Division, and such parts of the judgment of the court *a quo* as may be relevant to the issue referred by the said Division.

(3) If the Chief Justice, in consultation with the President, is of the opinion that it is in the interest of justice that a constitutional issue raised in an appeal be determined before the appeal is dealt with by the Appellate Division, he or she shall make an order directing the appellant to proceed first with the appeal on the constitutional issue and to prosecute the appeal to the said Division only if it is necessary to do so after the constitutional issue has been decided and, if such an order is made, the appellant shall proceed in accordance with the provisions of rule 19.

(4) If an issue is referred to the Court by the Appellate Division *mero motu*, rule 22 (2) shall apply *mutatis mutandis*.

Referral of issues in terms of section 102(8) of the Constitution

24. (1) If an issue is referred to the Court by a provincial or local division of the Supreme Court in terms of section 102(8) of the Constitution, the division referring such issue shall do so either in the form of a stated case or formulate a question of law for decision by the Court and shall instruct its registrar to forward the stated case or the question of law to the registrar.

(2) On receipt of the stated case or the question of law, the registrar shall establish whether or not the parties to the matter which was disposed of by the division concerned wish to make representations to the Court in regard to the matter that has been referred to it.

(3) When this has been established, the President shall give directions as to how the matter should be dealt with.

(3) (a) Wanneer 'n geskilpunt *mero motu* deur 'n regter of regters van 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof verwys is, moet die regter of regters die griffier van die betrokke provinsiale of plaaslike afdeling aansê om sodanige gedeeltes van die oorkonde as wat hy of sy of hulle noodsaaklik ag vir die beslissing van sodanige geskilpunt, saam te stel en aan die griffier te stuur.

(b) Die aangeleentheid word daarna behandel in ooreenstemming met voorskrifte deur die President gegee.

(4) In enige ander geval word die aangeleentheid behandel in ooreenstemming met die bepalinge van reël 19 asof die party wat die verwysing versoek het, die appellant is en die ander party of partye die respondent of respondente.

Verwysing van geskilpunte deur die Appèlafdeling

23. (1) Wanneer 'n geskilpunt ingevolge artikel 102(6) van die Grondwet deur die Appèlafdeling na die Hof verwys word, moet die party wat die geskilpunt wat na die Hof verwys moet word, geopper het, binne 15 dae na sodanige bevel 'n afskrif van die bevel van verwysing deur die Appèlafdeling by die griffier indien.

(2) Die aangeleentheid word daarna behandel in ooreenstemming met die bepalinge van reël 19 asof die party wat die geskilpunt wat verwys moet word, geopper het, die appellant is en die ander party of partye die respondent of respondente: Met dien verstande dat indien die Appèlafdeling aldus besluit, die geskilpunt na die Hof verwys kan word as 'n gestelde saak, of as 'n regspraak vir beslissing deur die Hof, in welke geval die oorkonde wat by die griffier ingedien moet word, slegs uit die bevel van genoemde Afdeling en sodanige dele van die uitspraak van die hof *a quo* bestaan as wat ter sake is by die geskilpunt deur genoemde Afdeling verwys.

(3) Indien die Hoofregter, in oorleg met die President, van mening is dat dit in belang van geregtigheid is dat 'n grondwetlike geskilpunt wat in 'n appèl geopper is, beslis moet word voordat die appèl deur die Appèlafdeling behandel word, moet hy of sy 'n bevel maak wat die appellant aansê om eerste met die appèl op die grondwetlike geskilpunt voort te gaan en die appèl na genoemde Afdeling voort te sit slegs indien dit nodig is nadat die grondwetlike geskilpunt beslis, is en indien so 'n bevel gemaak is, moet die appellant in ooreenstemming met die bepalinge van reël 19 voortgaan.

(4) Indien 'n geskilpunt *mero motu* deur die Appèlafdeling na die Hof verwys word, is reël 22(2) *mutatis mutandis* van toepassing.

Verwysing van geskilpunte ingevolge artikel 102(8) van die Grondwet

24. (1) Indien 'n geskilpunt deur 'n provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof ingevolge artikel 102(8) van die Grondwet na die Hof verwys word, moet die afdeling wat die geskilpunt verwys, dit doen in die vorm van 'n gestelde saak of 'n regspraak vir beslissing deur die Hof formuleer en die griffier van daardie afdeling aansê om die gestelde saak of regspraak aan die griffier te stuur.

(2) By ontvangs van die gestelde saak of regspraak moet die griffier vasstel of die partye in die aangeleentheid wat deur die betrokke afdeling afgehandel is, wens vertoë tot die Hof in verband met die aangeleentheid na die Hof verwys, wil rig of nie.

(3) Wanneer dit vasgestel is, moet die President voorskrifte gee oor hoe die aangeleentheid behandel moet word.

PART IX

FEES AND COSTS

Taxation of costs and attorneys' fees

25. (1) Rules 9 and 10 of the Appellate Division Rules regarding taxation and attorneys' fees shall apply *mutatis mutandis*.

(2) In the event of oral and written argument, a fee for written argument may in appropriate circumstances be allowed as a separate item.

Fees of the Court

26. (1) In addition to the Court fees already prescribed in these rules the fees in Schedule 2 shall be the fees of the court payable with revenue stamps.

(2) The proviso to rule 4(4) and the provisions of rule 4(5) shall apply *mutatis mutandis*.

PART X

MISCELLANEOUS PROVISIONS

Library

27. (1) The Court's library is available for use by the judges, the staff of the Court and other persons who have permission from a judge for the purposes of a particular case or research.

(2) The library shall be open during such times as the reasonable needs of the Court may require and its operation shall be governed by the rules made by the librarian in consultation with the President.

Translations

28. Where any record or other document lodged with the registrar contains material written in an official language which is not understood by all the judges, the registrar shall have the portions of such record or document concerned translated by a sworn translator of the Supreme Court into a language or languages which will be understood by such judges, and shall supply the parties with a copy of such translations.

Models, diagrams and exhibits

29. (1) Models, diagrams and exhibits of material forming part of the evidence taken in a case and brought to the Court for its inspection shall be placed in the custody of the registrar at least 10 days before the case is to be heard or submitted.

(2) All models, diagrams and exhibits of material placed in the custody of the registrar shall be removed by the parties within 40 days after the case is decided.

(3) When this is not done, the registrar shall notify the party concerned to remove the articles forthwith and if they are not removed within six months thereafter, the registrar shall destroy them or otherwise appropriately dispose of them.

DEEL IX

TARIEWE EN KOSTE

Taksasie van koste en prokureursgelde

25. (1) Reëls 9 en 10 van die Reëls van die Appèlafdeling met betrekking tot taksasie en prokureursgelde is *mutatis mutandis* van toepassing.

(2) In die geval van mondelinge en skriftelike betoog, kan gelde vir skriftelike betoog in gespaste omstandighede as 'n afsonderlike item toegelaat word.

Hofgelde

26. (1) Behalwe hofgelde reeds in hierdie reëls voorgeskryf, is die gelde in Bylae 2 die hofgelde, betaalbaar by wyse van inkomsteseëls.

(2) Die voorbehoudsbepaling in reël 4(4) en die bepalings van reël 4(5) is *mutatis mutandis* van toepassing.

DEEL X

DIVERSE BEPALINGS

Biblioteek

27. (1) Die Hof se biblioteek is beskikbaar vir gebruik deur die regters, die personeel van die Hof en ander persone wat toestemming van 'n regter het vir doeleindes van 'n besondere saak of navorsing.

(2) Die biblioteek is oop gedurende sodanige tye as wat die redelike behoeftes van die Hof vereis en die werking daarvan word deur reëls deur die bibliotekaris in oorleg met die President gemaak.

Vertalings

28. Indien enige oorkonde of ander dokument wat by die griffier ingedien is, gegewens bevat wat in 'n amptelike taal geskryf is wat nie deur al die regters verstaan word nie, moet die griffier die betrokke gedeeltes van sodanige oorkonde of dokument deur 'n beëdigde vertaler van die Hooggeregshof in 'n taal of tale wat sodanige regters sal verstaan, laat vertaal en 'n afskrif daarvan aan die partye verskaf.

Modelle, diagramme en bewysstukke

29. (1) Modelle, diagramme en bewysstukke van gegewens wat deel uitmaak van die getuienis in 'n geding afgeneem en vir inspeksie na die Hof gebring is, moet minstens 10 dae voor die saak verhoor of voorgelê word, in die bewaring van die griffier geplaas word.

(2) Alle modelle, diagramme en bewysstukke van gegewens in bewaring van die griffier moet binne 40 dae nadat die saak beslis is, deur die partye verwyder word.

(3) Wanneer dit nie gedoen word nie, moet die griffier die betrokke party in kennis stel om die artikels onverwyld te verwyder en indien dit nie binne ses maande daarna verwyder word nie, moet die griffier dit vernietig of op 'n ander toepaslike wyse daarvoor beskik.

Withdrawal of cases

30. Whenever all parties, at any stage of the proceedings, lodge with the registrar an agreement in writing that a case be withdrawn, specifying the terms relating to the payment of costs and payment to the registrar of any fees that may be due, the registrar shall without further reference to the Court enter such withdrawal.

Format of documents

31. (1) Every document which exceeds five pages shall, regardless of the method of duplication, contain a table of contents and a table of authorities with correct references to the pages in the document on which they are cited.

(2) The body of every document at its close shall bear the name of the party or his or her attorney, if applicable, and the original document shall be signed by the party or his or her attorney.

(3) (a) The registrar shall not accept for lodging any document presented in a form not in compliance with this rule, but shall return it to the defaulting party indicating the instance in which there has been a failure to comply.

(b) Provided that if new and proper copies of the documents referred to in paragraph (a) are resubmitted within five days of receiving written notification, such lodging shall not be deemed untimely.

(c) If the Court finds that the provisions of this rule have not been complied with, it may impose, in its discretion, appropriate sanctions, including but not limited to dismissal of the action or imposition of costs.

Application of certain rules of the Uniform Rules

32. The following rules of the Uniform Rules shall *mutatis mutandis* apply to the proceedings in the Court:

Rule No.	Subject
6(7) to 6(15)	Joinder of parties on application and related matters
28.....	Amendments to pleadings and documents
35(13)	Discovery, inspection and production of documents
38(3) to 38(8)	Procuring evidence for trial
42.....	Variation and rescission of orders
59.....	Sworn translators
61.....	Interpretation of evidence
62.....	Filing, preparation and inspection of documents
63.....	Authentication of documents executed outside the Republic for use within the Republic
64.....	Destruction of documents
65.....	Commissioners of the Court

Terugtrekking van sake

30. Wanneer al die partye, in enige stadium van die verrigtinge, 'n skriftelike ooreenkoms by die griffier indien dat 'n saak teruggetrek word, met vermelding van die voorwaardes met betrekking tot die betaling van koste en enige uitstaande gelde wat aan die griffier betaal moet word, moet die griffier sonder enige verdere verwysing na die Hof so 'n terugtrekking aanteken.

Formaat van dokumente

31. (1) Elke dokument wat vyf bladsye oorskry, moet, ongeag die metode van dupliseering, 'n inhoudsopgawe sowel as 'n opgawe van kenbronne bevat met korrekte verwysings na die bladsye in die dokument waarop dit aangehaal word.

(2) Aan die einde van elke dokument moet die naam van die party of sy of haar prokureur, indien van toepassing, verskyn en die oorspronklike dokument moet deur die party of sy of haar prokureur onderteken word.

(3) (a) Die griffier aanvaar geen dokument vir indiening, wat in 'n vorm wat nie met hierdie reël ooreenstem nie, voorgelê word, maar besorg dit aan die versuimende party terug met 'n aanduiding van die versuim.

(b) Mits nuwe en korrekte afskrifte van die dokumente bedoel in paragraaf (a), binne vyf dae na ontvangs van skriftelike kennisgewing heringedien word, word sodanige indiening nie geag buite tyd te wees nie.

(c) Indien die Hof bevind dat die bepalings van hierdie reël nie nagekom is nie, kan die Hof na sy goeëdunke gepaste sanksies oplê, met inbegrip van, maar nie beperk nie tot, die afwysing van die aksie of oplegging van koste.

Toepassing van sekere reëls van die Eenvormige Reëls

32. Die volgende reëls van die Eenvormige Reëls is *mutatis mutandis* op die verrigtinge in die Hof van toepassing:

Reël No.	Onderwerp
6(7) tot 6(15)	Voeging van partye op aansoek en verwante aangeleenthede
28.....	Wysiging van pleitsukke en dokumente
35(13)	Blootlegging, indiening en voorlegging van stukke
38(3) tot 38(8)	Verkryging van getuienis vir verhoor
42.....	Wysiging en herroeping van bevele
59.....	Beëdigde vertalers
61.....	Vertolking van getuienis
62.....	Indiening, voorbereiding en insae van stukke
63.....	Waarmaking van dokumente wat buite die Republiek verly is vir gebruik in die Republiek
64.....	Vernietiging van stukke
65.....	Kommissarisse van die Hof

Application of certain sections of the Supreme Court Act, 1959 (Act No. 59 of 1959)

33. The following sections of the Supreme Court Act, 1959 (Act No. 59 of 1959), shall apply *mutatis mutandis* to proceedings of and before the Court:

<i>Section</i>	<i>Subject</i>
19bis.....	Reference of particular matters for investigation by referee
22.....	Powers of Court on hearing of appeals
32.....	Examination by interrogatories of persons whose evidence is required in civil cases
33.....	Manner of dealing with commissions rogatoire, letters of request and documents for service originating from foreign countries

Documents lodged to canvass factual material

34. (1) Any party to any proceedings before the Court, and an *amicus curiae* properly admitted by the Court in any proceedings shall be entitled, in documents lodged with the registrar in terms of these rules, to canvass factual material which is relevant to the determination of the issues before the Court and which do not specifically appear on the record: Provided that such facts—

- (a) are common cause or otherwise incontrovertible; or
- (b) are of an official, scientific, technical or statistical nature, capable of easy verification.

(2) All other parties shall be entitled, within the time allowed by these rules for responding to such document, to admit, deny, controvert or elaborate upon such facts to the extent necessary and appropriate for a proper decision by the Court.

General

35. The Court may, on sufficient cause shown, excuse the parties from compliance with any of the foregoing rules and may give such directions in matters of practice and procedure as it may consider just and expedient.

Execution

36. Costs orders of the Court shall be executed in the magistrate's court as follows:

- (a) The costs order shall have the effect of a civil judgment of the magistrate's court and the party in whose favour a costs order was made shall be deemed the judgment creditor and the party against whom such order was made shall be deemed the judgment debtor.
- (b) The party in whose favour a costs order was made shall, where a costs order has not been complied with file with the registrar an affidavit setting out the details of the costs order and stating that the costs order has not been complied with or has not been complied with in full, as the case may be, and the amount outstanding, and shall request the registrar to furnish him or her with a certified copy of such costs order.

Toepassing van sekere artikels van die Wet op die Hooggeregshof, 1959 (Wet No. 59 van 1959)

33. Die volgende artikels van die Wet op die Hooggeregshof, 1959 (Wet No. 59 van 1959), is *mutatis mutandis* op verrigtinge voor en van die Hof van toepassing:

<i>Artikel</i>	<i>Onderwerp</i>
19bis.....	Verwysing van bepaalde aangeleenthede vir ondersoek deur skeidsregter
22.....	Bevoegdhede van Hof by verhoor van appèlle
32.....	Ondervraging op vraagpunte van persone van wie getuienis in siviele gedinge verlang word
33.....	Wyse waarop met rogatore kommissies, versoekbriewe en stukke vir bestelling afkomstig uit vreemde lande gehandel moet word

Dokumente ingedien om feitelike gegewens te bespreek

34. (1) Enige party in enige verrigtinge voor die Hof en 'n *amicus curiae* behoorlik deur die Hof in enige verrigtinge toegelaat, is daarop geregtig om in dokumente by die griffier ingevolge hierdie reëls ingedien, feitelike gegewens wat ter sake by die beslissing van die geskilpunte voor die Hof is en nie uitdruklik op die oorkonde verskyn nie, te bespreek: Met dien verstande dat sodanige feite—

- (a) gemeensaak of andersins onweerlegbaar is; of
- (b) van 'n amptelike, wetenskaplike, tegniese of statistiese aard is wat maklik gestaaf kan word.

(2) Alle ander partye is daarop geregtig om binne die tyd ingevolge hierdie reëls vir beantwoording van sodanige dokument toegelaat, sodanige feite te erken, ontken, af te weêrlê of daarop uit te wei in die mate noodsaaklik en gepas vir 'n behoorlike beslissing deur die Hof.

Algemeen

35. Die Hof kan, indien voldoende gronde aangevoer is, die partye van nakoming van enige van voorgaande reëls vrystel en kan sodanige voorskrifte in aangeleenthede rakende praktyk en prosedure gee, as wat hy billik en dienstig ag.

Tenuitvoerlegging

36. Kostebevele van die Hof word in die landdroshof soos volg ten uitvoer gelê:

- (a) Die kostebevel het die effek van 'n siviele vonnis van die landdroshof en die party in wie se guns 'n kostebevel gegee is, word geag die vonnisskuldeiser te wees en die party teen wie so 'n bevel gegee is, word geag die vonnisskuldenaar te wees.
- (b) Die party in wie se guns 'n kostebevel gegee is, moet, waar daar nie aan 'n kostebevel voldoen is nie, 'n beëdigde verklaring by die griffier indien waarin die besonderhede van die kostebevel uiteengesit word en waarin vermeld word dat daar nog nie aan die kostebevel voldoen is of nog nie ten volle daaraan voldoen is nie, na gelang van die geval, en moet die uitstaande bedrag vermeld en moet die griffier versoek om aan hom of haar 'n gesertifiseerde afskrif van sodanige kostebevel te verskaf.

- (c) The registrar shall, after having inspected the particular Court file to verify the contents of the affidavit, furnish the party referred to in paragraph (b) with a certified copy of the costs order concerned and shall record such furnishing on the Court file.
- (d) The party referred to in paragraph (b) shall file the said copy with the clerk of the civil court of the district in which he or she resides, carries on business or is employed.
- (e) Such order shall be executed according to the provisions of the Magistrates' Courts Act, 1944 (Act No. 32 of 1944), and the Magistrates Courts Rules published under Government Notice No. R. 1108 of 21 June 1968, as amended, regarding warrants of execution against movable and immovable property and the issuing of emolument attachment orders and garnishee orders only: Provided that no magistrate's court shall be entitled to grant an order for the committal of a judgment debtor.

Transitional provisions

37. When a time is prescribed for any purpose in terms of these rules, and such time would otherwise have commenced to run prior to the commencement of these rules, such time shall begin to run only on the date on which these rules come into operation.

Repeal of rules

38. The Rules of the Constitutional Court published under Government Notice No. R. 1584 of 16 September 1994 shall be repealed on the date on which these rules come into operation: Provided that any directions in writing in terms of rule 3 of such rules pertaining to the procedures to be followed in the determination of a dispute or an issue in cases already instituted shall remain in force, unless repealed in writing by the President.

Short title

39. These rules shall be called the **Constitutional Court Rules, 1995**.

- (c) Die griffier moet, nadat hy of sy die betrokke hoflêer geïnspekteer het om die inhoud van die beëdigde verklaring te staaf, aan die party in paragraaf (b) bedoel, 'n gesertifiseerde afskrif van die betrokke kostebevel verskaf en moet sodanige verskaffing op die hoflêer notuleer.
- (d) Die party in paragraaf (b) bedoel, moet genoemde afskrif by die klerk van die siviele hof van die distrik waarin hy of sy woonagtig is, besigheid dryf of werksaam is, indien.
- (e) Sodanige bevel word ten uitvoer gelê slegs ooreenkomstig die bepalings van die Wet op Landdroshowe, 1944 (Wet No. 32 van 1944), en die Landdroshowerêls gepubliseer by Goewermentskennisgewing No. R. 1108 van 21 Junie 1968, soos gewysig betreffende lasbriewe vir eksekusie teen roerende en onroerende eiendom en die uitreiking van besoldigingbeslagbevele en skuldbeslagbevele: Met dien verstande dat geen landdroshof bevoeg is om 'n bevel tot gevangesetting van 'n vonnisskuldenaar te gee nie.

Oorgangsbepalings

37. Wanneer 'n tyd vir enige doeleindes ingevolge hierdie reëls voorgeskryf word en sodanige tyd andersins sou begin loop het voor die inwerkingtreding van hierdie reëls, begin sodanige tyd te loop slegs vanaf die datum waarop hierdie reëls in werking tree.

Herroeping van reëls

38. Die Reëls van die Konstitusionele Hof gepubliseer by Goewermentskennisgewing No. R. 1584 van 16 September 1994 word herroep op die datum waarop hierdie reëls in werking tree: Met dien verstande dat enige skriftelike aanwysings kragtens reël 3 van sodanige reëls met betrekking tot die prosedure wat gevolg moet word in die beslissing van 'n geskil of 'n geskilpunt in sake wat reeds aanhangig gemaak is, van krag bly, tensy dit skriftelik deur die President herroep word.

Kort titel

39. Hierdie reëls heet die **Reëls van die Konstitusionele Hof, 1995.**

SCHEDULE 1 — FORMS**Form No.**

1. Notice of motion (to registrar)
2. Notice of motion (to registrar and respondent)
3. Notice of referral of issues in terms of rule 22

FORM 1**NOTICE OF MOTION****(to Registrar)****IN THE CONSTITUTIONAL COURT OF SOUTH AFRICA**

Case No.

In the matter of:

..... (Applicant)

Take notice that the above-named applicant applies to the Court for an order in the following terms:

- (a)
- (b)
- (c)

and that the affidavit of , annexed hereto, will be used in support thereof.

Kindly place the matter before the President to be dealt with in terms of rule 10(4).

Dated at , this day of 19.....

.....
Applicant or attorney

To the Registrar of the above-named Court.

BYLAE 1 — VORMS**Vorm
No.**

1. Kennisgewing van mosie (aan griffier)
2. Kennisgewing van mosie (aan griffier en respondent)
3. Kennisgewing van verwysing van geskilpunte ingevolge reël 22

VORM 1**KENNISGEWING VAN MOSIE****(aan Griffier)****IN DIE KONSTITUSIONELE HOF VAN SUID-AFRIKA**

Saak No.

In die saak van:

..... (Applikant)

Neem kennis dat bogemelde applikant by die Hof aansoek doen om 'n bevel met die volgende bepalings:

- (a)
- (b)
- (c)

en dat die beëdigde verklaring van, hierby aangeheg, gebruik sal word ter ondersteuning daarvan.

Geliewe die saak voor die President te plaas vir behandeling ingevolge reël 10(4).

Gedateer te op hede die dag van 19.....

.....
Applikant of prokureur

Aan die griffier van bogenoemde Hof.

FORM 2**NOTICE OF MOTION****(to Registrar and Respondent)****IN THE CONSTITUTIONAL COURT OF SOUTH AFRICA**

Case No.

In the matter between:

..... (Applicant)

and

..... (Respondent)

Take notice that (hereinafter called the applicant) intends to make application to this Court for an order (a) (b) (c) (here set forth the form of order prayed) and that the accompanying affidavit of will be used in support thereof.

Take notice further that the applicant has appointed (here set forth an address) as the address at which he or she will accept notice and service of all process in these proceedings.

Take notice further that if you intend opposing this application you are required (a) to notify applicant's attorney in writing on or before (date) and (b) within 15 days after you have so given notice of your intention to oppose the application, to file your answering affidavits, if any; and further that you are required to appoint in such notification an address at which you will accept notice and service of all documents in these proceedings.

If no such notice of intention to oppose is given, the applicant will request the registrar to place the matter before the President to be dealt with in terms of rule 10(4).

Dated at, this day of 19.....

.....
*Applicant or attorney***To:**(1)
(Respondent).....
.....
.....
(Address)(2) The registrar of the above Court
.....

VORM 2**KENNISGEWING VAN MOSIE****(aan Griffier en Respondent)****IN DIE KONSTITUSIONELE HOF VAN SUID-AFRIKA**

Saak No.

In die saak tussen:

.....(Applikant)

en

.....(Respondent)

Neem kennis dat (hierna die applikant genoem) voornemens is om by hierdie Hof aansoek te doen om 'n bevel (a) (b) (c) (sit hier die vorm van die aangevraagde bevel uiteen) en dat die bygaande beëdigde verklaring van gebruik sal word ter ondersteuning daarvan.

Neem verder kennis dat die applikant (meld hier 'n adres) aangewys het as die adres waar hy of sy kennisgewing en die betekening van alle prosesstukke in hierdie verrigtinge sal aanvaar.

Neem verder kennis dat indien u voornemens is om hierdie aansoek te bestry, u (a) die applikant se prokureur voor of op (datum) skriftelik daarvan in kennis moet stel en (b) binne 15 dae nadat u aldus kennis gegee het van u voorneme om die aansoek te bestry, u antwoordende beëdigde verklarings, as u het, moet indien; en verder dat u in die kennisgewing 'n adres moet aangee waar u kennisgewing en die betekening van alle dokumente in hierdie verrigtinge sal aanvaar.

Indien geen kennis van voorneme om te bestry gegee word nie, sal die applikant die griffier versoek om die aangeleentheid voor die President te plaas vir behandeling ingevolge reël 10(4).

Gedateer te op hede die dag van 19.....

.....
Applikant of prokureur

Aan:

(1)
(Respondent)

.....
(Adres)

(2) Die griffier van bogenoemde Hof.
.....

FORM 3

**NOTICE OF REFERRAL OF ISSUES
IN TERMS OF RULE 22
IN THE CONSTITUTIONAL COURT OF SOUTH AFRICA**

Case No.

In the matter between:

..... (Plaintiff/Applicant)

and

..... (Defendant/Respondent)

To the registrar of the Constitutional Court:

1. Take notice that the *Provincial/Local Division of the Supreme Court of South Africa has referred the following issue/dispute in terms of—

*section 102(1)/

*section 102(14)/

*section 103(4)

of the Constitution to the Constitutional Court:

(set out briefly the issue/dispute)

.....

.....

2. The order of the court directing the referral of the issue/dispute is attached.

3. If referred by the court *a quo mero motu*, the following are attached:

(a) The written formulations in terms of rule 22(2).

(b) Copies of the relevant portions of the record considered to be necessary in terms of rule 22(3)(a).

Dated at, on this.....day of.....19.....

*A.
Applicant or attorney

Address of applicant or attorney

*B.

*Registrar of the
Provincial / Local Division of the
Supreme Court of South Africa

* Delete what is not applicable.

Names and addresses of all the parties or legal representatives involved in the case to whom directions should be given:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

VORM 3**KENNISGEWING VAN VERWYSING VAN GESKILPUNTE****INGEVOLGE REËL 22****IN DIE KONSTITUSIONELE HOF VAN SUID-AFRIKA**

Saak No.

In die saak tussen:

..... (Eiser/Applikant)

en

..... (Verweerder/Respondent)

Aan die griffier van die Konstitusionele Hof:

1. Neem kennis dat die..... *Provinsiale/Plaaslike Afdeling van die Hooggeregshof van Suid-Afrika die volgende geskilpunt/geskil ingevolge—

*artikel 102 (1)/

*artikel 102 (14)/

*artikel 103 (4)

van die Grondwet na die Konstitusionele Hof verwys het:

(sit kortliks die geskilpunt/geskil uiteen)

.....

.....

2. Die bevel van die hof waardeur die geskilpunt/geskil verwys word, is aangeheg.

3. Indien *mero motu* deur die hof *a quo* verwys, is die volgende aangeheg:

(a) Die skrifteike formulerings ingevolge reël 22(2).

(b) Afskrifte van die toepaslike gedeeltes van die oorkonde wat ingevolge reël 22(3)(a) noodsaaklik geag word.

Gedateer te op hede die dag van 19.....

*A.

Applikant of prokureur

Adres van applikant of prokureur

*B.

*Griffier van die
 Provinsiale/Plaaslike Afdeling van die
 Hooggeregshof van Suid-Afrika

* Skrap wat nie van toepassing is nie.

Name en adresse van al die partye of regsverteenwoordigers in die saak betrokke aan wie voorskrifte gegee moet word.

.....

SCHEDULE 2—FEES

	R
Lodging of any petition (other than the first document)	10,00
Lodging of an answering affidavit (each)	10,00
Lodging of a notice of appeal or cross-appeal (each).....	15,00
Order of the court granting leave to appeal	15,00
For the registrar's certificate on certified copies of documents (each)	1,00
Taxing fee in any matter	25,00

BYLAE 2—TARIEWE

	R
Indiening van enige petisie (uitgesonderd die eerste dokument)	10,00
Indiening van 'n antwoordende beëdigde verklaring (elk)	10,00
Indiening van 'n kennisgewing van appèl of teenappèl (elk)	15,00
Bevel van die Hof wat verlof om te appelleer toestaan	15,00
Vir 'n griffiersertifikaat op gesertifiseerde afskrifte van dokumente (elk)	1,00
Taksasiegeld in enige aangeleentheid	25,00

CONTENTS**INHOUD**

No.	Page No.	Gazette No.	No.	Bladsy No.	Koerant No.
GOVERNMENT NOTICE			GOEWERMENTSKENNISGEWING		
Justice, Department of			Justisie, Departement van		
<i>Government Notice</i>			<i>Goewermentskennisgewing</i>		
R. 5 Constitution of the Republic of South Africa (200/1993): Rules of the Constitutional Court	1	16204	R. 5 Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika (200/1993): Reëls van die Konstitusionele Hof.....	1	16204